

have taget denne Sag op til Behandling, maa faa Held til enten gennem Staten eller ved det private Initiativ fra Selskabets og Slagteriernes Side at faa hele Spørgsmaalet om en Forbedring af vort Flæsks Kvalitet bragt ind under rationelle Former; det drejer sig her om den næststørste Industri i Landet og om vor næst største Nationalindtægt ved Export.

Hertil knyttede sig følgende Diskussion:

Etatsraad Valentiner fandt, det var heldigst, om man herhjemme kunde foretage alle de Processer, som ere nødvendige, med de Produkter, der afsendes herfra, saa at de kunde gaa lige ind i Markedet uden at skulle underkastes nye Processer paa fremmede Steder, og han vilde derfor spørge, om der ikke var Mulighed for, at man kunde foretage Røgning af Flæsket herhjemme. |

Landbrugskandidat, Sekretær Schou. Den ærede Foredragsholder nævnte, at Transporten fra Parkeston til London tog 3 Timer, men det maa her bemærkes, at hvis Flæsket kommer til at afgaa sent fra Parkeston, bliver det ikke aflæsset i London samme Dag, men staar Natten over paa Banegaarden. Endvidere nævnte den ærede Foredragsholder, at han fornylig havde været i England og Irland, og Taleren vilde derfor spørge ham om, hvilket Indtryk han havde faaet af den Konkurrence, der møder os i England af Flæsk fra Amerika, Kanada og Australien. Fra Holland er der ogsaa Indførsel baade af fersk og saltet Flæsk til England. Hvorledes er vor Stilling i det Hele taget paa det engelske Marked? Kunne vi naa de højeste Priser derovre, eller maa vi staa i en lavere Klasse? |

Direktør Christoffersen skulde med Hensyn til Etatsraad Valentiners Forespørgsel oplyse, at der har været gjort Forsøg herhjemme med Røgning, men den kan ikke udføres eftersom Flæsket, naar det pakkes sammen til Forsendelse, slaar sig. — Hvad Danmarks Stilling i Konkurrencen paa det | 10

6/ engelske Marked angaar, da ere Forholdene i Øjeblikket saaledes, at vore fornemste Konkurrenter ere Irland og Kanada. Hvad nu først Irland angaar, da staa det irske Folk langt tilbage i Oplysning paa alle Omraader, og Irland vil ikke kunne staa sig lige over for den Fremgang i Flæskets Kvalitet, som er sket i Danmark. Irland vil mere og mere blive distanceret. Da vi herhjemme for 8 Aar siden begyndte med Oprettelsen af Andelsslagterier, slagtedes der i Irland mellem 20,000 og 25,000 Svin ugentlig, nu derimod er det sjældnere, der slagtes mere end 10,000, ja man har endogsaa været saa langt nede som paa 5000 Stk., men det var dog kun undtagelsesvis sidste Aar. Over 12,000 Stk. har man derimod ikke været i nogen Uge i de sidste 2—3 Aar. Irland har maattet tabe, hvad vi ere gaacde frem. Hvad derimod Flæsk fra Kanada angaar — Taleren nævnede udtrykkelig Flæsk fra Kanada og ikke fra Amerika — da stiller det sig noget anderledes. Dette Flæsk bliver behandlet efter det samme System som det danske Flæsk, idet en af Heymans Medarbejdere rejste til Kanada, begyndte en Slagterivirksomhed derovre og indførte den danske Arbejdsmetode. Taleren har set Flæsk fra denne Mands Slagteri og fra andre kanadiske Slagterier, og han maa sige, at naar man ser disse Flæskesider hænge paa Rad, se de helt igjennem smukkere ud end de danske Flæskesider, baade hvad Form, Længde, Bugens Tykkelse, Flæskets Tykkelse og Ryggen angaar, men naar man saa undersøger Flæskets indre Kvalitet: Lugten og Smagen, stiller det sig anderledes. Her har det danske og irske Flæsk Fordelen paa sin Side. Lugten og Smagen tiltaler ikke Publikum, men det siges, at naar Folk først ere blevne vante til det Flæsk, spise de det gjerne. — Konkurrencen fra Holland har ikke meget at sige. Der er kun faa Slagterier i Holland, og der slagtes ikke regelmæssigt. Taleren vidste imidlertid ikke rigtigt, hvorledes det forholder sig med den hollandske Produktion og Export. Han havde rejst i Holland, men dengang producerede de en Del større Svin, og de bleve sendte til Tyskland. For øvrigt maa Holland have en stor Produktion, naar man ser hen til Mejeridriften dér. I selve England er

der ogsaa en meget stor Produktion af Svin. Spørges der nu om, hvem der kan staa sig i Konkurrencen dør, maa Svaret blive, at det gjør den, der kan fremstille det bedste Flæsk til den billigste Pris. Det er derpaa det Hele kommer an. Naar vi have Svin af passende Størrelse med tyk Bug og passende Rygflæsk og behandle dem efter alle Kunstens Regler, ville vi altid kunne finde et Marked for dem, og vi maa derfor herhjemme slaa ind paa en fuldstændig Forædling af vore Produkter, dels gjennem en Forbedring af Avlen og Plejen og dels gjennem de tekniske Hjælpemidler og endelig have saa gode Forsendelsesvilkaar som muligt.

Statskonsulent Mørkeberg forstod godt, at Sorteringen var en meget vigtig Akt, og at den maatte foregaa saa omhyggelig som mulig, for at Mærkerne kunde være ensartede fra Uge til Uge. Der var her vistnok ligesom med Smørret et fuldstændig Tillidsforhold tilstede i Forretningsforbindelsen, og det var vistnok det, der havde gjort, at man havde raabt Vagt i Gevær, hvad Oprettelsen af nye Slagterier angaar. Man har jo havt det Særsyn i de sidste Aar, at der i enkelte Amter paa Sjælland er oprettet 2 ja maaske 3 Slagterier, og man ser, at der i enkelte Egne paa Sjælland er Bestræbelser fremme for at faa nye Slagterier oprettede i Egne, som efter Talerens Mening i Forvejen ere tilstrækkelig forsynede med Slagterier. Dette Forhold er uheldigt, thi den fine Sortering gjør, at man skal vogte sig for at faa for smaa Slagterier. Jo mindre et Slagteri er, jo vanskeligere er det at faa ordentlige Mærker frem. Det kan ikke nytte, at et Slagteri sender faa Baller af et bestemt Mærke over til England; derved opnaar det ikke at faa et Navn, og det er netop det, det gjælder om for det danske Flæsk, at faa et Navn, saa at Produktet kan blive søgt. Navnet har grumme meget at sige i England. Paa en Rejse i England havde Taleren engang Lejlighed til at besøge et Slagteri derovre, som var meget fordelagtig omtalt, Produktet var for saa vidt fint, som Flæsket var meget tyndskindet og kjødrigt, men samtidig dermed var der et betydeligt Fedtlag langs Ryggen, et Forhold, som vilde have gjort, at hvis det havde været dansk Flæsk, vilde det have været udbragt til en

lavere Pris. Kun for det første var det engelsk Flæsk — det gjorde noget — og for det andet var det et stort og bekjendt Slagteri, og derfor gik Prisen ikke ned. Man spørger derovre om Navnet. Man vil have Flæsk fra det og det Slagteri, og det er derfor Opgaven for Slagterierne her, at søge at erhverve sig et Navn og faa det bekjendt for fin Sortering o. s. v., men det lader sig ikke gjøre ved smaa Sorteringer. Der er ogsaa et andet Forhold, som der er Grund til at pege paa. Taleren har lagt Mærke til, at Slagterierne dele Flæsket i 2 Klasser, hvoraf den ene er det saakaldte Ordre-Flæsk, Flæsk, som forud er bestemt til faste Kunder, og i flere Slagterier brændes der andre Mærker ind i Flæsket end Slagteriets eget Mærke og hvorfor? Fordi Kjøberne af dette Flæsk ville have det. Men denne Fremgangsmaade skader Slagteriernes egne Mærker, og Slagterierne burde derfor holde fast paa, at ogsaa Ordreflæsket skulde bære deres eget Mærke. — Taleren vilde rette den Forespørgsel til den ærede Foredragsholder, om det ikke var muligt at føre nogen Kontrol med Hensyn til Afstamningen af de Dyr, der komme til Slagterierne. De Folk, der levere Varer til Andelsslagterierne, ere jo Egnens Folk; i Reglen have de selv opdrættet deres Svin, og meget ofte høre de Svin, der paa samme Tid komme fra den samme Mand, til ét og samme Kuld; var det derfor ikke i saadanne Tilfælde muligt at spørge om, hvem der er Fader til disse Dyr? Ganske vist vil det ikke være muligt at blive bekjendt med ethvert Svins Afstamning, men der maatte, troede Taleren, kunne gjøres noget i den Retning. Vore Forhold med Hensyn til Orneholdet ere jo ganske vist ikke saa mønster-værdige, som de forhaabentlig ville blive; Ornerne have jo ikke noget Navn, og det kan derfor være vanskeligt at faa Paterniteten knyttet til et bestemt Navn, men da det jo kun er faa Orner, der ere knyttede til en bestemt Egn, kan man jo nøjes med at faa Navnet paa den Mand, der har Ornen. Taleren var forøvrigt vis paa, at hvis Landbruget for Alvor vilde tage sig paa at forbedre Svineavlen, vilde man ogsaa kunne faa Navn paa Ornerne. Ad den Vej vilde Folk lære dem at kjende og skønne paa dem. Var det ikke muligt

allerede nu at faa noget gjort i den Retning, Taleren her har nævnt? Der vilde vistnok paa den Maade kunne skaffes gode og nyttige Oplysninger frem; i det Hele taget maa der, for at der kan komme et godt Resultat frem af vor Svineavl, ske en Samvirken mellem Slagterierne og dem, der have med Svineavlen at gjøre. — Hvad Flæskefejlene angik, da bemærkede den ærede Foredragsholder, at de kunde være fysiske, bakterielle o. s. v. Skyldes de bakterielle Fejl ikke Brugen af gammel Lage? Det kunde jo tænkes, at der har været bakterielle Sygdomme i det Flæsk, hvorfra Lagen stammer. Taleren var ikke bevandret paa dette Omraade, men han havde hørt, at den gamle Lage skulde have det Fortrin fremfor den nye, at den skulde give Flæsket en pikantere Smag og stille sig bedre end ny Lage og Blanding af gammel og ny Lage lige overfor Stikket, idet ny Lage ligesom skiller Stikkets Omgivelser ad, medens en Blanding af gammel og ny Lage bevirker at Stikket falder sammen. — Hvad det kanadiske Flæsk angaar, da var Taleren ogsaa ængstelig for den Konkurrence, der dermed kunde paaføres os. Vel er det saa, at naar Kasserne, i hvilke Flæsket ankommer — der er 10 Sider i hver Kasse — blive aabnede, udbreder det en afskyelig Stank, men naar det saa bliver røget, ser det meget pænt ud.

Konsulent Bøggild spurgte, om Saltet fra de forskjellige Saltkogerier kunde antages at have nogen Indflydelse med Hensyn til Flæskefejlene. I Mejerierne anvendes to Slags Salt: Lüneburgersalt eller Christiansholms Salt, men det er meget almindeligt at høre Folk sige: Vi ville kun bruge Lüneburgersalt, for Slagterierne kunne ikke bruge andet. I analytisk Henseende saa Taleren ikke, at der var nogen Forskjel paa disse to Slags Salt, og Taleren vilde derfor spørge den ærede Foredragsholder, om Slagterierne havde gjort nogen Erfaring i saa Henseende.

Direktør Christoffersen. Hvad angaar Spørgsmaalet om det heldige eller uheldige i at forøge Antallet af Slagterier, da er det jo saaledes, at der nu engang er udbrudt en Epidemi med Hensyn til at bygge Slagterier, og en Udtalelse af Taleren angaaende denne Sag vil ikke have nogen Betydning. Ganske

anderledes vilde det derimod vistnok stille sig, naar der kom en Udtalelse desangaaende fra anden Side. Sikkert er det imidlertid, at man faar en langt bedre Sortering paa et stort end paa et lille Slagteri. Der er, hvad dette Punkt angaar, et fuldstændig Tillidsforhold mellem Afskiber og Kjøber, og Tilliden maa man søge at bevare, thi svækkes den, vil det ende med, at man ikke vil have med os at gjøre. — Kontrollen med Svinenes Afstamning vil det vistnok blive vanskeligt at gennemføre. Der maa i hvert Fald opstilles bestemte Spørgsmaal til Slagterierne, og flere af de Spørgsmaal, der kunne opstilles, f. Ex., hvor mange første Klasses Svin, de faa ved en beslemt Slagtning eller i en bestemt Periode, hvor disse hidrøre fra, og hvilke Orner der ere benyttede, kunne nok besvares. Om Svinene imidlertid komme til at høre til første, anden eller tredie Klasse, det vil sige, om Flæsket er tyndt eller tykt o. s. v. beror langt mere paa Fodringen end paa Racen. I Slagelse kan man i saa Henseende tale af Erfaring. Det kan paavises, at i denne Tid haves der saaledes kun 12 pCt. af Svinene i første Klasse, medens man i Sommer-tiden kan komme op til 50 pCt., og det er simpelthen begrundet i, at der anvendes for meget Korn til Fodringen. — Hvad Flæskefejlene angaa, da vilde Taleren sige, at de heldigvis høre til den Slags Ting, som kun forekomme sjælden, og i Reglen tænkes der da paa stinkende Flæsk om Sommeren. Sidste Sommer saa Taleren Flæsk fra et meget godt renommert og gammelt Slagteri her i Landet, og dette Flæsk var meget uheldigt. Taleren kjendte ikke Fremgangsmaaden ved Lagens Tilvirkning; han vidste ikke, om der anvendtes ny eller gammel Lage, men det var altsaa her konstateret, at selv et gammelt, veldrevet Slagteri endnu den Dag i Dag kan forsende Flæsk, der er angrebet. Hvad Grunden var til den mindre gode Tilstand, hvori Flæsket var, skulde Taleren som sagt ikke kunne sige, men der kan jo have været anvendt gammel Lage eller daarlig Afkøling af Flæsket, før det blev nedsaltet, og han troede, at det sidste var Aarsag til Fejlen. I de fleste Slagterier anvendes for en Del gammel Lage, det vil sige, at af Lagen er Halvdelen eller Trediedelen gammel,

Resten ny. Hvori Fordelen her skulde ligge, vidste Taleren egentlig ikke, undtagen det da skulde være, at man sparede noget Salpeter, men Spørgsmaalet er, om denne Sparsommelighed betaler sig lige over for den Risiko, man løber. Faren for at komme galt afsted er man fri for, naar man udelukkende anvender ny Lage. Taleren har i 8 Aar anvendt ny Lage, og der har aldrig været klaget over Flæsket; det har altid været tilfredsstillende i enhver Henseende. Engang medens Taleren var i Faaborg, har der vel været klaget over Flæsket derfra — det var i den hede Sommertid — men Aarsagen til Fejlen skyldtes ikke Lagen; den laa i Virkeligheden i England. Baaden afgaar fra Esbjerg Tirsdag, Torsdag og Lørdag; alt Flæsket kunde ikke komme med Baaden om Tirsdagen, en Del maatte vente til om Torsdagen, og Flæsket kom altsaa først til London Lørdag Eftermiddag. Da der nu ikke Lørdag Eftermiddag foretoges Forretninger paa Banen i London, maatte Flæsket blive paa Stationen til Mandag, først da kunde det blive udleveret. Medens nu det Flæsk, der afgik med Tirsdagsbaaden, ikke havde været udsat for Ophold, og som Følge deraf heller ikke havde lidt noget, blev der klaget over det Flæsk, der afgik med Torsdagsbaaden, uagtet det havde faaet samme Lage og været underkastet samme Temperatur i Slagteriet; Aarsagen til Klagen skyldtes ene og alene Forsinkelsen. — At frisk eller ny Lage skulde lade Stikket blive staaende, havde Taleren ikke set, men han vilde ikke benægte, at den Erfaring kunde være gjort; for ham havde der imidlertid aldrig været klaget derover. — Hvad Konsulent Bøggilds Spørgsmaal om Saltet angik, skulde Taleren oplyse, at i de Forretninger, i hvilke han havde været beskæftiget, havde man anvendt Lüneburgersalt og Christiansholms Salt, men dette sidste er af en saa grovkornet Kvalitet, at Arbejderne ikke kunne arbejde dermed; naar de skulle gnide Saltet ind i Flæskesiderne, skære de Hænderne, fordi Krystallerne ere saa skarpkantede, og Taleren har derfor maattet ophøre med af benytte det.

Professor Segelcke skulde, da Forsendelsesforholdene fra Esbjerg til London for Tiden ere under Forhandling i Rigsdagen, ikke komme nærmere ind derpaa, men han troede, det vilde

være heldigt, om det her blev pointeret, at ifølge Direktør Christoffersens Opfattelse havde det Betydning, at Temperaturen i de Rum i Skibene, i hvilke Flæsket opbevares under Transporten, ikke er under 4° og ikke over 12° C., thi der er nogen Usikkerhed tilstede i saa Henseende. Som Forholdene ere nu, vød man jo, at Varmegraden i Skibsrummene, hvor Flæsket opbevares, kan meget ofte gaa op over 12° , ja ret betydeligt endogsaa, og det er derfor ønskeligt, at Opmærksomheden bliver henledet paa, hvilke de rigtige Grænser ere for Varmeforholdene i Opbevaringsrummene. Der var et andet Punkt, paa hvilket Direktor Christoffersen og det med god Ret henlede Opmærksomheden, og det var Vigtigheden af, at Dampskibet kom i rette Tid til Parkeston, saaledes at Flæsket kunde blive forsendt med Jernbanen til London i Morgentimerne, da det saa er kjøligst, og gaa videre fra Jernbanestationen til Røgerierne. Det er vistnok endnu ikke gaaet op for Folk, hvor vigtigt det er, at Dampskibet kommer i rette Tid til Parkeston, hvilket ogsaa fremgaar deraf, at Dampskibet kun undtagelsesvis kommer i rette Tid.

Fhv. Forpagter Arnesen mente, at den ærede Foredragsholder glemte at besvare et af Statskonsulent Mørkebergs Spørgsmaal, nemlig Spørgsmaalet om Ordre-Flæsket. Om det var sket med Villie, skulde Taleren ikke sige, men han syntes, det var interessant at faa det Spørgsmaal besvaret. Taleren vilde efter denne Bemærkning tillade sig at spørge den ærede Foredragsholder, hvorfor Toldvæsenet her i Landet forlanger de Vogne plomberede, i hvilke det til England bestemte Flæsk forsendes.

Direktør Christoffersen skulde besvare det sidste Spørgsmaal først, som jo for øvrigt ikke er let at forstaa for dem, der ikke have Forretninger med Toldvæsenet at gjøre. Sagen er den, at der er en betydelig Told paa Salt, og naar man saa afsender saltede Varer herfra, faar man Salttolden godtgjort. For Kontrollens Skyld mener da Toldvæsenet, det er nødvendigt, at Vognen plomberes. Taleren havde forhandlet med Toldvæsenet i Faaborg om at faa Tilladelse til at lade Lemmene foroven i Vognene staa aabne, men den kunde ikke

gives; Reglementet forbyder det. Vognene blive lukkede saa tæt som en Æske, og derved fremkaldes en Ophedning i dem. En Forandring i dette Forhold kunde vistnok opnaas, naar Landhusholdningsselskabet vilde sætte sig i Bevægelse derfor. — Hvad Spørgsmaalet om Ordre-Flæsket angik, da syntes Konsulent Mørkeberg, at man ved at give det et andet Mærke end Slagteriets sædvanlige, gik hen og skadede dette, idet man tog den bedste Del til Ordre-Flæsk; men det er ikke altid Tilfældet, at det er den bedste Del, der skal brændes med et ganske bestemt Mærke. Det kan ogsaa dreje sig om andre Kvaliteter. Man kan ikke som Regel sige, at man skader sit eget Mærke ved at paasætte en anden Mands Mærke, naar han forlanger det. Iøvrigt troede Taleren ikke, at den Fremgangsmaade finder Sted i ret stort Omfang.

Præsidenten, Lensgreve Wedell, skulde, da der var rettet en Opfordring til Selskabet om at tage sig af Ventilationen i Jernbanevognene, hvori Flæsk forsendes, bemærke, at Sagen skulde blive taget under Overvejelse og iøvrigt gjort, hvad der kunde gøres i denne Sag.

Statskonsulent Mørkeberg ønskede at gjøre en Bemærkning endnu angaaende Ordre-Flæsket. Han troede, at det var et Forhold, der havde en ikke ringe Betydning baade for Landet i Almindelighed og tillige for Slagterierne. Taleren vidste ikke, hvorledes Forholdet var paa Slagteriet i Slagelse, og han skulde iøvrigt vel vogte sig for at nævne Navne, men efter den Erfaring, han havde indvundet, troede han, at det saa godt som altid eller i alt Fald meget ofte var Tilfældet, at det allerbedste Flæsk afsendes under et andet Varemærke end Slagteriernes eget og sælges saa vistnok i England som irsk Flæsk, thi hvorfor ellers forlange en saadan Fremgangsmaade. Men dette, at en meget stor Del af det danske Flæsk gaar derover som irsk Flæsk gjør, at vi maa vente længere Tid, inden vort eget Navn bliver indarbejdet derovre. Arbejder vort Flæsk sig derimod bestandig fremad, og der konkurreres mellem Mærkerne, vil ikke alene den Mand, der hidtil har faaet det og det Flæsk fremdeles have det, men der kommer ogsaa andre Kunder til, og paa den Maade bliver Prisen drevet

i Vejret. Taleren mente derfor, at det har Betydning at faa det Forhold forandret, thi det er ikke smaa Partier det drejer sig om.

Konsulent Bøggild takkede Direktør Christoffersen for hans Besvarelse af Spørgsmaalet om Saltet. Efter denne var det i og for sig ligegyldigt, hvilket Slags Salt man brugte. Taleren havde fremsat Spørgsmaalet, fordi han syntes, det var harmeligt at se, at nogle Egne af Landet saa at sige have været lukkede for dansk Salt for Mejeriernes Vedkommende under Paaberaabelse af, at da Slagterierne bruge det og det Salt, kunne Mejerierne heller ikke bruge andet.

Professor Segelcke, at man i visse Egne af Landet kun bruger Lüneburgersalt, kan jo ligge i, at man har Erfaring for, at det har visse Fortrin, som gjøre, at det foretrakkes. Lüneburgersaltet har for øvrigt fra Fortiden været foretrukket i mange Mejerier.

Landbrugskandidat, Sekretær Schou havde vel ikke været ganske ubekjendt med Forholdene i England, men han havde fremsat sine Spørgsmaal, fordi han gjerne ønskede at høre, hvilken Opfattelse den ærede Foredragsholder havde af Forholdene derovre. Idet han nu takkede den ærede Foredragsholder for hans Besvarelse af Spørgsmaalene, skulde han supplere denne med at meddele, at man i England paatænker at oprette Andelsslagterier. For 8 Dage siden diskuteredes Sagen i det engelske Landhusholdningsselskab og vakte stor Interesse. Under disse Forhold maa vi herhjemme anstrænge os for at levere noget af det bedste, der kan leveres. For Tiden er Indførsel fra Holland til Tyskland forbudt, og Holland søger derfor til Frankrig. Svinene forsendes i plomberede Jernbanevogne gennem Belgien til Frankrig og slagtes dær; men for øvrigt sender Holland ogsaa en Del Flæsk til England. — Hvad Forholdet mellem Lüneburgersalt og Christiansholms Salt angaar, da har Landhusholdningsselskabet for nogen Tid tilbage taget den Sag op til Undersøgelse. Professor Stein er beskæftiget med at undersøge, om han kan finde nogen Forskjel.

Fhv. Forpagter Fabricius vilde, hvad Benyttelsen i Mejerierne af de forskjellige Slags Salt angaar, bemærke, at

han har den Opfattelse, at hvilken Slags Salt der benyttes dér beror paa vedkommende Smørhandler.

Fhv. Forpagter Arnesen takkede for Oplysningen om Grunden til, at Flæsket skal transporteres i plumberede Jernbanevogne. Han vilde nu spørge den ærede Foredragsholder, om det Spørgsmaal har været gjort til Gjenstand for Afgjørelse af andre Toldautoriteter end det lokale Toldvæsen.

Direktør Christoffersen. Sagen har kun været forhandlet med det lokale Toldvæsen i Faaborg og ikke været indanket for Generaltolddirektoratet; men forøvrigt er den Opfattelse, Toldvæsenet i Faaborg gjør gjældende med Hensyn til dette Spørgsmaal, den samme andre Steder. I Slagelse har Taleren ikke bragt Spørgsmaalet paa Bane, fordi man altid der anvender isafkølede Vogne. (Professor Segelcke. Isafkølede Vogne anses altsaa for de bedste). Ja, men der maa ogsaa betales mere for dem. Til sine Tider som f. Ex. paa Regnvejrsdage kunde man godt undlade at benytte isafkølede Vogne og altsaa have en Besparelse derved, naar man havde Ventilation i de andre Vogne, men af Hensyn til, at der ikke haves Ventilation i dem, maa man benytte de isafkølede Vogne.

Præsidenten vilde paa Selskabets Vegne takke Direktør Christoffersen for hans særdeles interessante og lærerige Foredrag og udtale Haabet om, at det maatte vække fornyet Interesse for Svineslagtingen, saaledes at vi kunne se os i Stand til at holde os paa Højde med de Fordringer, som de engelske Marked stiller, og kunne magte enhver Konkurrence, der møder os paa dette Marked.

Landøkonomiske Meddelelser fra forskellige Egne om Aaret 1895.

(Fortsættelse fra forrige Hefte.)

Fra Amager.

Aarsudbyttet (Avl og Fyld) kan vel i det Hele siges at have været ret tilfredsstillende: et godt Roeaar, et fortrinligt Græs- og Høaar, en ret god Høst af Byg (2radet), men en mindre god Høst af Vintersæd, navnlig Rug, og en god Høst af Havre, hvor denne dyrkes; saaledes tror jeg, at Aaret kan karakteriseres, og Kvaliteten er endda ogsaa ret ordentlig af disse Varer, — men komme vi saa til Priserne, er det saa miserabelt, som vel muligt. Det 2radede Byg er jo saa godt som usælgeligt, og Rug kan kun sælges til elendige Priser, $3\frac{3}{4}$ a 4 Øre eller lidt derover. Hvad 6radet Byg angaar, ere Konjunkturerne noget bedre, naar Kvaliteten er god, men her synes denne ofte at være tarvelig, med ringe holl. Vægt og mindre kjønt Udseende. Dog er denne Fejl næppe saa stærk fremtrædende paa Amager som paa den anden Side af Byen.

Aarsudbyttet af Besætningerne har været jævnt godt. Priserne paa Foderstoffer have stedse været lave, en god Støtte i de kritiske Tider, og Priserne paa magert Kvæg og Lødekøer have ogsaa staaet i et nogenlunde passende Forhold til Fedekvægspriserne, men hvor længe vil dette vare? Vor Afsætning af Fedekvæg er jo i højeste Grad usikker, og man har Grund til at spørge: Hvad skal Enden blive?

Tvangssalg har her saa godt som ikke fundet Sted, men Stillingen er ingenlunde god for mange, og her ventes

med Længsel efter noget bedre Afsætningsforhold og Opgang i Prisen paa de Produkter, her produceres. Alt staar i Stampe herude; her foregaar saa godt som ingen Omsætning, undtagen Overdragelse fra Gamle (Forældre) til Unge, Børn eller Svigerbørn.

Afgjort sættes der større og større Pris paa god Saasæd og paa bedre og forædlede Frøsorter, ligesom Frøavl slet ikke drives saa lidt herude. Hvidkaals- og Grønkaalsfrø, Gulerodsfrø og adskillige andre Frøsorter dyrkes med stor Omhu. Arbejdskraften kan ikke siges at have manglet, men desuagtet ere Lønningerne opadgaaende. Arbejdsydelsen er sikkert snarere i Tilbagegang end i Fremgang, og Grunden formener jeg at være den, at de Unge ikke ville lade sig belære og ere for ustadige til at forblive længe nok paa Stedet til virkelig at lære noget.

Om de smaa Brug, hvoraf her findes mange, kan det sikkert siges, at de i alle Retninger gaa fremad — baade med Hensyn til en omhyggeligere Behandling af Jorden som og særlig med Hensyn til at denne holdes ren. Biindtægter spille navnlig i de smaa Brug en stor Rolle. Her holdes Høns, Ænder og Gjæs, og Indtægten ved Salg af disse Produkter er ofte ret væsentlig.

En Sag, der i et Par Aar har været brændende, har endelig faaet sin Afslutning, nemlig Landdistriktets Udskillelse fra Bydistriktet — Taarnby Opland fra Sundbyerne. Vi haabe at kunne aande friere, efter at Adskillelsen nu er fuldbragt, og denne Sag bragt til Ende, — vi vente ikke alene at kunne Tid efter anden bringe vore kommunale Udgifter noget ned, men da ogsaa faa Lov til at styre vore Sager selv, uden at skulle lade os regjere af Socialisterne.

Fra Taastrup-Køgeegnen.

Aaret 1895 maa desværre atter betegnes som et Skuffelsernes Aar; de lave Priser begynder man jo efterhaanden at vænne sig til som et nødvendigt Onde, men skal Balancen trods disse kunne holdes, da maa Kornets ringe Værdi op-

vejes ved en større Masse; med en lille Høst og lave Priser kan Landbruget ikke i Længden holdes oppe, og saaledes har Forholdet dog været iaar som ifjor og iforfjor.

Bygget, navnlig det Gradede, er Aarets mørke Punkt; det tegnede i Reglen ret godt, men ved Indhøstningen viste det sig, at Kjærnen, saaledes hos det Gradede, var tynd, svang og slet udviklet; Sæden er aabenbart angrebet af en Sygdom, en Svamp eller lignende, der har suget Livskraften af Planten, da den skulde udvikle sin Kjerne; det Gradede Byg led vist allerede forrige Aar af en lignende Svaghed; den Gang tilskrev man den pludselige, hurtige Modenhed Skylden, men det er nu mere sandsynligt, at Sygdommen allerede da var tilstede, om end i mindre Udstrækning. Dog gjælder disse Bemærkninger ikke alt Byg; der findes spredt mellem daarlige Stykker hist og her veludviklede normale Afgrøder, der altsaa ere forskaanede for Sygdommens Angreb. Det er nu højst sandsynligt, at denne Kalamitet vil bidrage til, at Dyrkningen af Gradet Byg vil blive indskrænket en Del ad Aare.

Aarsudbyttet af Besætningerne har i det Hele været nogenlunde godt, Græsset rigeligt, Kraftfoderet billigt og Sundhedstilstanden i det Hele normal; her i Eggen rekruteres Besætningerne som Regel ved Selvtillæg, og der fedes ikke stort mere, end hvad der af en eller anden Grund skal sættes ud; derimod have Andelsmejerierne, til hvilke de fleste Jordbrugere nu have sluttet sig, ikke i afvigte Aar kunnet bringe fuldt saa stort et Udbytte ud af Mælken som tidligere, navnlig fordi Priserne paa Smør i forrige Vinter efter Forandringen i Noteringens Ansættelse svingede saa stærkt og umotiveret nedad. — Det andet Moment, som har trykket Aarsudbyttet, er Svineprisernes Dalen; efter at Prisen Aaret igjennem har været jævn tarvelig, faldt den henimod Aarets Slutning til et Lavmaal, der aldrig før er kjendt, og samtidig har det tyske Indførselsforbud umuliggjort Afsætningen af de store fede Svin; alt skal nu slagtes til Englands Marked, og dette kan næppe ventes at blive bedre, før Afskibningerne blive mindre, et Forhold, der nok vil ind-

træde snart, da der kun er saare ringe Opfordring til at forcere Svinefedningen under de nuværende Konjunkturer.

Desværre begynde de daarlige Tider nu at kræve sine Ofre, — der er iaar afholdt flere Tvangsauktioner her i Egnen; naar flere af de bedre Gaarde paa den Maade ere komne under Hammeren, uagtet de have dygtige og paapasselige Mænd, der have drevet disse Ejendomme, da er Grunden væsentlig at søge deri, at der har været prioriteret mere i disse Gaarde, end det har været muligt at forrente i de sidste slette Aar; at Skylden for Ulykken i flere Tilfælde maatte søges hos vedkommende Ejer, kan naturligvis ikke skjules, men den Omstændighed, at mangan en dygtig Mand er begyndt med en Gjæld, som kunde bæres i de gode Aar, men som maa knuge ham til Jorden i de trange Tider, er sikkert den væsentligste Aarsag til de Tvangssalg, der er sket, og vil være det for dem, der ikke ville udeblive, om Forholdene ikke bedre sig.

Om Ejendomspriserne kan intet siges, da der saa godt som ingen frie Salg ske, og Resultatet af Tvangsauktionerne i Reglen bliver det, at en Prioritetshaver overtager Ejendommen. Af Forpagtningsoverdragelser kjender jeg ingen ny. Huse med Jord holde sig bedst i Pris, og for disses Vedkommende er der næppe nogen videre Nedgang i Prisen at notere.

Da det for Alle gjælder om at undgaa alle unødvendige Udgifter, saa kan man ikke vente, at der anvendes noget til Byggeri, Kulturarbejder og lign. ud over det, som skal og bør gjøres; man indskrænker sine Udgifter til Driften og til sine private Fornødenheder, og afventer bedre Tider. De usikre Forhold, vi leve under, i alle Retninger, opfordre ikke til at kaste sig over noget Nyt, men holde sig til de kjendte Veje, og se med Mistillid hen til det, man ikke har prøvet, og hvis Værd dog muligvis er tvivlsom; men trods denne naturlige Tilbageholdenhed er den danske Landmand lysvaagen, — de vanskelige Tider have stillet større Fordringer til hver Mands Ihærdighed, Selvfornægtelse og Intelligens, og aldrig er der vistnok arbejdet med større Dygtighed og bedre Forstaaelse af Opgaverne end for Tiden.

Arbejdskraften er tilstrækkelig, og der er næppe Grund til at klage over Arbejderne; ingen Samfundsklasse har det relativt bedre end den. Arbejderen erkjender det selv, han vød ogsaa godt, at Arbejdsgiveren for Tiden ikke kan yde ham mere, og paa den anden Side kan denne heller ikke nedsætte Daglønnen, saa at der altsaa ikke er Anledning til nogen Modsætning, som kan indvirke skadeligt paa det gjensidige Forhold. Jeg skjønner ikke, at der, naar Talen er om faste, gifte Arbejdere, med Grund kan klages over mindre god Vilje, Mangel paa Flid og Paalidelighed; Løsheden kommer først frem, naar Talen bliver om de yngre, ugifte Personer, særlig da, naar det er Udlændinge.

Husmandsbrugene gaa stadig fremad — Tiderne be-
gunstige dem ogsaa paa alle Maader; — medens Livet er
blevet billigere, er Mandens Arbejdskraft i Forhold hertil
blevet mere værd, Andelsmejerierne give hans Mælk en
højere Værdi, hans Høns og Smaakreaturer fødes ligesom
Grisen billigt og yde et betydeligt Tilskud til Familiens Under-
hold. Disse heldige Forhold præge sig ogsaa paa mange
Maader i den større Tilfredshed, i Børnenes Klæder, i Ind-
boets stigende Værdi, den bedre Levemaade — i det Hele
større Glæde ved Livet. Dette er den lyse Side ved det iøv-
rigt triste Billede af Landbrugets Tilstand; men den har sin
store Betydning og maa fastholdes som et meget vigtigt Mo-
ment i Nutidens hele nivellerende Udvikling.

Fra Roskildeegnen.

Udbyttet af Markens Afgrøder sidste Aar maa gjen-
nemgaaende betegnes som godt for denne Egn Vedkommende.
I ikke saa faa Landbrug har Høsten endog været særdeles
god. Hvad Sæden angaar, da fyldte den overalt godt, men
Bygget, og navnlig det Gradede, har mange Steder givet
meget smaa Fold af yderst ringe Kvalitet. Det synes endog
særlig at være paa kraftige, velgødede Jorder, at Bygget, trods
rigeligt Fyld, har givet et meget ringe Udbytte, saa man staar
her overfor et mystisk Forhold, som trænger til Opklaring.

Græsmarkerne vare gode og gav rigeligt baade til Græsning og Høslæt. Agerhøet kom godt i Hus. Roehøsten var god, om den end næppe naaede saa højt som en Gang ventet, fordi September Maaned gav for lidt Regn.

For Udbyttet af Besætningen har 1895 for saa vidt været et godt Aar, som der var rigeligt med hjemmeavlet Foder, og Kraftfoder har været billigt. I Kvægbesætningerne har der været Tilfredshed med Mælkeudbyttet, og selv om Smørpriserne ikke have været høje, et Par Uger undtagen, kan det dog endnu lønne sig at producere Mælk, naar blot der arbejdes med gode Køer, men paa dette Punkt er der endnu meget tilbage at ønske, navnlig hos de mindre Landbrugere. Det gaar dog fremad, takket være Tyreholdsforeningernes Virksomhed. Fedekvæget har hjembragt gode Priser, og Indskuddet har ikke været dyrere, end at der har kunnet tjenes Penge i de Besætninger, som omsættes. Svinefedning, som paa denne Egn spiller en meget stor Rolle, har paa Grund af de yderst lave Flæskepriser den meste Tid af Aaret, givet et ringe Udbytte. De lave Priser paa Pattegrise og Sæd har vel bødet noget, men ikke tilstrækkeligt derpaa.

Trods de vedvarende trykkede Landbrugsforhold har Antallet af Tvangssalg dog ikke været synderlig større end i tidligere Aar. For Enkeltes Vedkommende har Grunden været Overbebyrdelse med Prioriteter, men Udygtighed er ofte den egentlige Aarsag.

Ejendomspriserne have ikke, naar undtages Tvangssalgene, været lavere end i de foregaaende Aar. Navnlig de mindre Bøndergaarde holde Priserne bedst, og der gives endnu for saadanne indtil 6 à 7000 Kr. pr. Td. Hartkorn. Større Gaarde ere vanskeligere at sælge og opnaa mindre Priser.

Arbejdsforholdene have ikke forværret sig sidste Aar, snarere det modsatte. Den mandlige Arbejdskraft har været tilstede i rigelig Mængde til samme Priser som de foregaaende Aar, hvorimod der er knapt med Piger, særlig til Malkearbejdet. Lønnen for Karle er omkring ved 200 Kr., maaske med lidt Tendens til Nedgang. Pigelønnen er 120—150 Kr., undtagelsesvis endog højere. Den forøgede Anvendelse af

Maskinkraft i Landbruget, og særlig Mejemaskinernes Indførelse paa Bøndergaardene, vækker nogen Uvilje hos Arbejderne, navnlig Daglejerne, men Erfaringen fra tidligere Tider har vist, at Maskinerne vel i Øjeblikket kunne erstatte nogen Haandkraft, men at der snart paa andre Omraader, hvor Maskiner ikke kunne anvendes, bliver forøget Anvendelse for Haandarbejde, saa at der, trods Maskinernes Hjælp, er Brug for den samme Arbejdsstyrke i Landbruget nu som tidligere. — Socialisterne have agiteret stærkt her paa Egnen sidste Aar, og der er oprettet et betydeligt Antal socialdemokratiske Landarbejderforeninger, uden at de dog have øvet nogen kjendelig Indflydelse paa Arbejderforholdene endnu. I Arbejdssystemet er der ingen Forandringer foregaaet.

Driften af Husmandsbrugene er utvivlsomt i Fremgang, og de af Landboforeningerne uddelte Præmier og Rejseunderstøttelser til Husmændene bidrage væsentlig dertil. — Andelsmejerierne ere dog maaske den vigtigste Faktor i den Henseende, thi gjennem disse kan Husmanden faa selv den mindste Mælkemængde udnyttet paa fordelagtigste Maade, og det er særlig i Retning af et bedre Kvæghold med tilhørende Dyrkning af Foderafgrøder, fornemmelig Roer, at Fremgangen gaar.

Fra Egnen ved Jyderup.

Mejeriet har i det Hele givet ganske godt Udbytte, tildels ved de i Begyndelsen af Aaret værende ganske gode Svinepriser, men i Slutningen af Aaret har det jo været meget daarligt, ligesom Priserne paa Pattegrise have været saa daarlige, som muligt. Her er begyndt at lægges en Del Heste til, men endnu ikke saaledes, at det kan betragtes som en fast Indtægtskilde.

Paa en enkelt større Gaard er der bleven udlagt en Del Jord til permanent Græsgang.

Frøavl er begyndt lidt, tildels paa Initiativ af Holbæk Amts økonomiske Selskab, der støtter Sagen, men den er først nu i sin Begyndelse. Selskabet har ladet Maskiner ud-

bedre til dermed at rense Frøet, har antaget en Konsulent og skaffet Have- og Markfrø fra den nordslesvigske Frøavlereforening.

Jeg kan ikke se andet, end at Agerbruget kun kan op- hjælpes ad to Veje: Indførslen af Bimetalismen og for de Egne, hvor der produceres Salgssæd, en moderat Toldbeskyttelse, ligesom det ogsaa forekommer mig galt, at Sverig uhindret kan indføre Alt hertil, særlig Mælk og Halm, der trykke Priserne her, ikke at tale om manglende Kontrol med Difteritis, Kreatursygdomme etc.

Fra Egnen mellem Kallundborg og Slagelse.

Det kan vist uden Overdrivelse siges, at Udbyttet af Høsten 1895 er det daarligste, man kan mindes. Sæden har foldet daarligt, Kvaliteten været meget ringe og Priserne elendige.

Bygget saa meget lovende ud fra Foraaret, men den lange Tørke standsede Udviklingen, og Tærskningen gav store Skuffelser, da Kjærnen som Regel blev smal og let; dog er der Forskjel, thi baade i den nordligste og sydligste Del af Egnen faldt der Regnbyger rettidig, som bevirkede en bedre Høst; men Kvaliteten blev dog gennemgaaende temmelig daarlig, naar undtages enkelte særlig veldrevne Gaarde i fortrinlig Gjødningskraft, hvorfra der dog har kunnet leveres en vægtig og ganske køn Vare, og saadanne Steder er Foldudbyttet ogsaa meget godt.

Havren er den Sædart, der har givet det bedste Udbytte, men den er dog mange Steder noget let af Vægt.

Det eneste Lyspunkt har jo været de gode Smørpriser, vi have haft i Efteraarsmaanederne, som jo dog i Forbindelse med de rimelige Priser paa Foderstoffer har kunnet give noget Overskud, hvor Køerne have kælvnet tidlig, ellers har Udbyttet snarere været ringe, Foraar og Sommer igjennem, med de lave Priser paa Produkter, og den tørre Sommer gjorde det nødvendigt at have Besætningen længe paa Stald, hvor der ogsaa skulde anvendes Kraftfoder. Priserne paa

Svin have jo ogsaa været elendige. Fedekvæget har givet ganske gode Priser i September, Oktober og tildels November Maaneder; Priserne paa gode Heste have været tilfredsstillende.

Prisen paa Bøndergaardene er stadig nedadgaende, saa at selv den Gaard, der i de gode Tider kostede 60 à 70,000 Kr., nu koster 35 à 40,000 Kr.; Prisen paa Huse er omtrent uforandret 800 à 1000 Kr. pr. Td. Land.

Der er rigelig Arbejdskraft, og Lønningerne ere omtrent uforandrede. Arbejdsfolkene blive mere upaalidelige og behøve større Tilsyn, da der navnlig for de Unge ikke er nogen Æresfølelse; Lysten til Drik og Fornøjelser tiltager i en foruroligende Grad; Socialismen har endnu ikke vundet nogen videre Udbredelse.

Fra Sydvestsjælland.

Det kontante Udbytte for 1895 stiller sig desværre ikke heldigt. Vel folder Hveden ganske godt; ligesom ogsaa Kvaliteten gennemgaaende er god, hvorimod Bygget, som for denne Egn Vedkommende ellers altid regnes for god Maltvare, iaar bedømmes mindre godt. Farven er for graalig, og selve Kjærnen er for langstrøgen, saa der gaar meget Byg gennem Bobysoldet, fra 10 indtil 20%. Prisen er i Gjennemsnit 40 Øre mindre pr. 100 Pd. iaar imod ifjor, og da Udbyttet ogsaa er 4 a 6 Fold mindre, maa det absolut mærkes i Kassen. De mindre Jordbrug, som ofte alene have voxne Børns Hjælp, klare sig bedst i disse Tider, indskrænke sig kjendelig, og man seer derfor ogsaa nu mod Vinteren mange Stenslagere paa Landevejen, saa Arbejdskraften maa siges at være rigelig tilstede.

Fra Stevns.

Naar der skal gives en Beretning om, hvorledes Aarsudbyttet af Høsten har været her paa Egnen, kommer denne til at lyde i samme Toneart som forrige Aar, at den

nemlig ikke har svaret til Forventningerne, men atter bragt Landmanden Skuffelse. Som Helhed betragtet kommer den ikke ud over et Middelaars, og for mange Gaardes Vedkommende under et saadant. Grunden til dette forskelligartede Forhold maa nærmest søges i den Omstændighed, at Nedbøren ikke har været ens Egnen over, og at ugunstige Vejrforhold i Kjærnsens Udviklingsperiode har influeret uheldig. Dette gjælder navnlig for Byggets Vedkommende, som er smalt og strøget i Formen og af kvalitativ ringe Beskaffenhed, idet det almindeligst kun vejer 105 à 106 Pd. hollandsk fra Dampmaskinen, saa at det er nødvendigt at sortere Salgs-sæden stærkt — fraharpe indtil 25 pCt. — for at kunne præstere en nogenlunde god Handelsvare. Enkelte Steder, men det er temmelig undtagelsesvis, er Kvalitetsvægten 112 à 114 Pd. For Gaardens Vedkommende her er Byggets Foldudbytte særlig blevet reduceret ved Larveangreb (Smældere).

Der er flere Steder gjort Forsøg med Saaning af Goldthorpebyg — denne saa meget roste ny Bygvarietet — men her lader den ikke til at ville slaa igjennem, thi gennemgaaende er Forsøget faldet uheldigt ud. Foldene have været mindre end af det lokale Byg, og Kvaliteten tarvelig; dertil kommer endvidere, at det er vanskeligt at rentærske, at Axet er tilbøjeligt til at knække, og at Halmen vrages af Kreaturerne, saa Goldthorpebygget er vist dødsdømt her paa Egnen.

Aarsudbyttet af Kvægbesætningerne stiller sig noget bedre. Sommergræsningen har været god, der er avlet meget og godt Hø, og Roeafgrøderne have været jævnt gode. Det har jo en meget stor Betydning for Malkningen i Vintersæsonen at kunne byde paa rigeligt Hø, og Mælkeudbyttet omtales almindeligt, nu Kælvningen er stærkt fremskreden, at være tilfredsstillende. Sundhedstilstanden blandt Kreaturerne er normal.

Egentlig kan man ikke sige, at Høsten er daarligere, end at Klagerne maatte forstumme, naar blot Sædpriserne stillede sig noget bedre. Men som de ere, evne de næppe at bringe tilstrækkelig Valuta i Kassen til Dækning af Jord-

rente, Forpagtningsafgift og de stigende Skattebyrder. Man kan dog ikke — navnlig for de større Gaardes Vedkommende — omsætte hele sin Høst i »forædlede Produkter«, men er for en Del henvist til ogsaa at basere sine Indtægter paa Kornsalg. Selv om der er Lyst tilstede til at prøve Experimentet, saa vide vi jo, at ethvert Changement kræver Kapital, og det er netop den, det mere og mere kommer til at skorte paa. Paa den anden Side ere Priserne paa de forædlede Produkter, særlig Flæsk, saa ringe for Tiden, at heller ikke denne Maade at slaa Mønt paa er istand til at klare Skærene. Det er derfor ikke saa underligt, at Humøret blandt Landmændene ikke er rigtig oppe, og at man mere og mere kommer til at tvivle om, at Landbrugets »gyldne Periode« nogensinde vender tilbage igjen.

Fra Præstøegnen.

Udbyttet af Marken har været alt andet end tilfredsstillende, idet de gode Forventninger, som Begyndelsen af Sommeren lod haabe, ingenlunde holdt. Bygget har mange Steder givet næsten Misvæxt, idet det har været angrebet af Rust, som endog har ødelagt Halmen.

Udbyttet for Malkebesætningen har været nogenledes tilfredsstillende, idet Mælkemængden har været ret god, men Udbyttet nedsættes jo ved de lave Smørpriser. For Fedekvæg har Udbyttet for Aaret været ret tilfredsstillende, medens Udbyttet af Svinene langt fra har været godt, da Priserne paa Flæsk have været lavere end nogensinde i de sidste Aar.

Tvangssalg har ikke fundet Sted i dette Aar udover hvad i de foregaaende Aar almindeligt.

Ejendomspriserne stille sig vel som tidligere. I større Ejendomme har der ikke fundet Omsætning Sted, da der som i de sidste Aar har været Misforhold imellem, hvad der bydes og hvad der forlanges. For mindre Ejendomme er Prisen næppe falden; især Huse holde sig lige højt i Pris som tidligere. Forpagtningsafgifterne synes at være i Nedgang, som og er naturligt, og man hører jævnlig, at der gives Afslag i Afgifterne.

Havebrug synes at komme godt frem i disse Aar, og da mest i Retning af Frugttræer og lignende, ogsaa større Hønsehøld ser man jævnlig.

Det bliver mere og mere almindeligt, at større Gaarde slutte sig sammen til et Mejeri.

Fra Vordingborgegnen.

Aarsudbyttet maa, naar Hensyn tages til Sædens Kvantum, kaldes ret godt. Hvede og Rug have fyldt godt og afgive en god og smuk Handelsvare; kun Skade, at Handelen har givet saa lave Priser, at Udbyttet dog bliver tarveligt. Byg er den Sædart, som har bragt størst Skuffelse. Det saa ud, som om den vilde fylde ret godt, men ved Høsten viste det sig, at den baade var tyndere og kortere, end man troede. Hvad der imidlertid var værre, var at Kjærnen var daarlig udviklet, saa at man, selv hvor $\frac{1}{3}$ toges fra som Spiresæd, ikke kunde fremstille smukt Maltbyg. Havre og Blandsæd fyldte godt og give et stort Tilskud til Fodringen, saa at Indkjøb af Foderstoffer derved har kunnet indskrænkes en Del. Rodfrugterne, ogsaa Sukkerroerne, give et temmelig stort Udbytte, og Kartoflerne have ogsaa fyldt nogenlunde ordentlig, ligesom disse have været temmelig fri for Sygdom.

Fedning af Køer, der her nærmest omfatter Udsættere, Overløbere og enkelte daarlige Malkere, burde jo iaar, med de lave Sæd- og Foderstofpriser, været ret godt, men desværre er Afsetningen alt andet end livlig, og hvad der ikke er første Klasses Varer, er ikke let at afsætte til nogenlunde ordentlig Pris. Derimod har Handelen med Kælvekøer været ret livlig, da Spørgsmaalet efter Køer og Kvier har været langt større end Tilbudet.

Arbejdskraften er nogenlunde rigelig tilstede, kun Roemarkernes Pasning og Køernes Malkning ere de Arbejder, det kniber med at faa udført, og som tildels kun lade sig udføre ved at faa Roepiger og Malkepiger andetsteds fra.

Hidtil har Socialismen ikke vunden stor Fremgang blandt Landarbejderne her paa Egnen, men det er sikkert kun

et Tidsspørgsmaal, naar den kommer, thi der arbejdes jævnt derhenimod ved Smaaagitation og ved Uddeling af socialistiske Blade, der virke alt andet end beroligende paa de mere eller mindre befæstede Gemytter.

Husmandsbrugene ere i kjendelig Fremgang. Ikke alene arbejdes der hos mange af dem godt paa Jordlodden, men især vises stor Omhu for at komme i Besiddelse af gode Malkekøer, der ved omhyggelig Pleje, fortrinlig Malkning osv. drives op til at give saa stort et Mælkeudbytte, som mange større Besætninger have Læs med at naa. Andelsmejerierne, der betale Mælken af den ene eller de to Køer, Husmanden har, med samme Pris som den større Jordbruger kan faa ud af sin Mælk, har gavnet Husmændene overordentlig. Deres Svinefedning, der ofte paa en Lod paa 3 Tdr. Land er naaet op til 4 à 8 Svin aarlig, har ogsaa været dem en god Indtægt tidligere, men iaar klage de stærkt over, at Fedningen har givet dem rent Tab. Landbrugets Biindtægter udnyttes vistnok i Almindelighed bedre af Husmænd end af Gaardmænd, de holde forholdsvis flere Høns, holde ofte nogle Bistader og bestræbe sig ogsaa for, ved Plantning af Frugttræer, at naa en Indtægt heraf, men det er jo rigtignok en Indtægt, som først Fremtiden skal bringe. — De sørgelige Kassebesvigelser, navnlig i Brandforsikring og Hagelskade, som Amtet og Egnen her har lidt af iaar, har bragt stort Røre blandt Husmændene, der mene, at de ikke kunne være tjent med at have forsikret sammen med Gaardmændene. Der arbejdes nu paa Oprettelsen af Husmandsbrandkasser, de komme vel nok i Gang. Maatte de saa blot være heldige og faa ærlige og duelige Bestyrere.

Fra Møen.

Vi begyndte Aaret 1895 med en Forhandling imellem de danske Sukkerfabrikker og et Udvalg, valgt af Roedyrkere, som det lykkedes at naa en Overenskomst om Prisansættelse for Roerne efter Sukkerprisen i London for de fire sidste Maaneder i Aaret. Sagen vakte her meget Røre; men de

fleste Roedyrkere gik dog med, saa at Fabrikken har oparbejdet omtrent det samme Kvantum Roer som Aaret forud. Priserne ere paa Sukker, som paa alt andet, lave, og dette vil iaar for Roedyrkerne omtrent blive en mindre Indtægt mod Aaret forud — vel at mærke Roehøsten iaar lagt til Grund — paa 40 à 50 Kr. pr. Td. Ld. Rocareal, men i Sammenligning med Priserne paa Korn og Svin er Sukkerroedriften endnu en Støtte for Landbruget.

Ejendomspriserne ere nedadgaaende, Forpagtningerne lavere, og i de bestaaende Forpagtninger er givet Afslag paa Forpagtningsafgiften af Ejeren (f. Ex. Nordfeld).

Grundforbedringer udføres mindre, Draining er udført tidligere, men der er iaar bygget flere billige Svinestalde og lette Lader eller Hjælme for at undgaa Staksætningen.

Arbejdskraft har ikke manglet, men Lønnen er vedblivende høj. Haandarbejdet ved 1 Td. Ld. Sukkerroer (Gjen-nemsnitsløn) har iaar været for Roer med 18" Afstand mellem Rækkerne 55 Kr. 90 Øre, og for 14" 52 Kr. 50 Øre.

Fra Falster.

Sidste Aars Høst har været ret god, idet Sæden har givet en Middelhøst, men Priserne have jo været saa lave, som ikke i Mands Minde. Navnlig gjælder dette Byg, for hvilket der næppe kan sættes Pris, da almindeligt Byg er usælgeligt, naar man ikke vil gaa ned til 4 Øre eller ganske lidt derover. Kun enkelte vare saa heldige at sælge strax i Efteraaret; de allerfleste have været meget trykkede, have ikke kunnet skaffe Penge, fordi intet Korn kunde sælges.

Aarsudbyttet af Besætningen har været bedre, men alt ialt alligevel smaat, hvortil den i Foraaret lave Smørpris og den nuværende jammerlige Svinepris i høj Grad bidrager. Kun Ost har i den sidste Tid svaret godt, men det varer næppe længe, da alle Andelsmejerier nu lave Ost efter stor Maalestok. Vel er Kraftfoderet ikke dyrt, men det forslaar aldeles ikke til nuværende Svinepriser.

Ejendomspriserne ere egentlig ikke faldne for Bønder-

gaarde og Jordhuse, og saadanne ere de eneste, som der handles med her. Men der finder meget faa Handeler Sted. Derimod er Forpagtningsafgiften paa større Gaarde nedsat noget; en enkelt stor Gaard er forpagtet ud til et Par Kroner lavere end tidligere foruden mindre kontant Afgift og andre Lempelser.

Man er ikke bange for at købe god Saasæd, naar den kun faaes til rimelig Pris, og ogsaa ofte anskaffes de ny anerkjendte Varieteter. Græsfrøavl er der adskillige, som er slaaet ind paa, men iaar har Resultatet været kummerligt, og det ser næsten ud til, at Afsætningen er upaalidelig — det vil sige, man er prisgivet de enkelte Forretninger, som købe saadant, fordi de kunne skaffe Varen mere ensartet og billigere fra Udlandet og med større Handelsavance.

Arbejdskraften er meget rigelig; Lønnen ikke lavere end før.

Fremgang i Husmandsbruget er kjendelig, og Præmieringen har hjulpet meget. Huse med ca. 3 Tdr. Land kan etablere en meget lønnende Drift næsten alene ved et godt Kvæghold, hvilket næsten overalt maa være det bærende, hvor ikke større Byers Nærhed gjør Dyrkning af en eller anden Specialitet eller af Havesager i Almindelighed lønnende.

Fra det østlige Lolland.

Som allerede omtalt i tidligere Beretninger, bliver Aarsudbyttet af Marken kun ringe, særlig fordi Bygfoldene mange Steder have været meget smaa, og fordi Prisen er saa ringe, at den snart er lig med den paa russisk Korn. Prisen paa Hveden er ligefrem elendig. Udbyttet af Kærne i Sommer har været meget godt, og da der er høstet meget Hø, og Kraftfoderets Pris staar nogenlunde i Forhold til Smørpriserne, kan Aarsudbyttet jo ikke regnes for ugunstigt.

Af Grundforbedringer foretages der mærkværdigvis ikke saa faa; det er ikke faa Steder, hvor der er drainet i det forløbne Aar; her i Egnen er der megen Jord endnu udrainet. Hist og her ser man ogsaa noget Byggearbejde.

Der findes ikke saa lidt Moseareal her i Egnen, og Folk have i Almindelighed nok Lyst til at gjøre noget ved Moserne, men man er stærkt i Tvivl om, hvad der skal gøres. Maribo Amts økonomiske Selskab har iaar anlagt nogle Mosestationer rundt om i Stiftet, og det vil nu vise sig, hvad Resultatet vil blive deraf.

Meget vanskeligt er det at gjøre Forandring i Sædskiftet paa lollandske Jorde, og det er ikke let at sige, hvilken Plante der skal træde i Hvedens Sted, men vedblive disse slette Priser, maa man prøve noget andet. Her paa Gaarden haves iaar kun $\frac{1}{2}$ Hvedemark, som er efter Renbrak. Den anden Halvdel, der var 2-Aars Græs, blev pløjet i Slutningen af Juli og derefter pløjet 2den Gang i September, og besaaes nu til Foraaret med Byg. Man faar nu at se, hvad Resultatet heraf vil blive; mærkeligt nok synes Byg ikke at give særlig gode Fold efter Brak. Andre have begyndt at dyrke Rug i Stedet for Hvede, hvortil der saa kun halvbrakkes.

Vanskelighederne ved Afsætningen af Kvæg vil nok, for de større Gaardes Vedkommende, føre til, at man ikke sætter saa stærkt ud af Besætningen som hidtil, hvilket man maaske ofte har været vel tilbøjelig til. Svinebesætningerne reduceres nok noget, og Fedningen forceres ikke saaledes som den er bleven i de senere Aar.

De bedre Kornsorter vinde mere og mere Indgang, ogsaa paa Bøndergaardene. Af Frø avles noget Runkelroefrø her i Egnen, men der er nu overalt Overproduktion, og Frøet bliver meget vanskeligt at sælge.

Fra Midtjylland.

Det var ikke Aaret 1895 forbeholdt at bringe positive Varsler om en Bedring i de trange økonomiske Vilkaar, som Landbruget nu i en Række af Aar har været undergivet. Snarere maa det vel siges, at Aaret i endnu højere Grad end nogen af dets Forgængere belærte danske Landmænd om, at ogsaa de Produktionsbrancher, som hidtil stode mindst paa-

virkede af Verdenskonkurrencen, nu trues af denne i en Grad, der nok kan vække alvorlige Bekymringer.

Der tænkes herved ikke saa meget paa den australske Smørkonkurrence, som, hvor farlig den end i og for sig kan være for vor Smøraf sætning, vel næppe i denne Saison kan antage særlig truende Dimensioner i Henhold til den Foder-mangel, som Tørken i Australien skal have foraarsaget. Derimod er det specielt paa Svineproduktionens Omraade, at vi i Aarets Løb paa en alt andet end behagelig Maade ere blevne mindede om, at der lettere og hurtigere end forudsat kan fremkaldes en Demoralisation af det Marked, hvorpaa vor nævnte Produktion er baseret. Ved de nuværende Svinepriser er det vel endog et Spørgsmaal, hvorvidt Flæskeproduktionen udover den blotte Aftagen af Affaldsstofferne betaler sig. Og selv om man mener, at den nærmere Fremtid maa bringe Prisstigning, er der vel næppe Tvivl om, at Priserne fremtidig ville komme til at holde sig kjendelig under det tilfredsstillende Niveau, ved hvilket vor Svineproduktion nu i en Række af Aar har taget Fart, og i Virkeligheden har repræsenteret en højst værdifuld Støtte for vort Agerbrug.

Der er noget højst betænkeligt ved saaledes at se den ene efter den anden af de Støtter, hvorpaa vort Landbrug hviler, slaaes overende. Og Betænkeligheden maa stige, for hver Gang dette sker. Thi færre og færre blive de tilbageværende Støttepunkter — der presses følgelig fra alle Sider paa disse med større og større Vægt, indtil det gaar som med Svineproduktionen, at Presset bliver for stort og en Sprængning bliver Følgen.

Man kommer vel efterhaanden til at gjøre en Dyd af Nødvendigheden og være lidt mere varsom med den ensidige Lovprisning af den dyriske Produktion som Universalmiddel til at besværges den nuværende Periodes vanskelige Kaar for Landbruget. Thi vel ere Sædpriserne slette, men saa slette ere de dog ej heller, at det kan betale sig at opfodre hjemmeavlet salgstjenlig Sædvare paa Svinene, naar disse som nu kun kunne hjembringe 18 à 19 Øre pr. Pd. Og der hører vel ej heller stor Regnekunst til at rede ud, at ogsaa Ko-

stalden — naar der henses til de nuværende Priser paa Foderstoffer — betaler den vel bjergede Sæd daarligere end det aabne Marked. Alt i alt turde der derfor være Symptomer oppe, der tyde paa, at Sædsalget igjen vil komme til at spille en noget større Rolle i Landbrugets økonomiske Balance end tilforn, indtil det Øjeblik kommer, hvor vore Naboer, takket være deres aabne eller maskerede Beskyttelsespolitik faa regnet ud, at ogsaa Sædladninger kunne være saa farlige Smittebærere, at Udstedelse af Indførselsforbud skjønnes nødvendig.

Smaat er det jo med Priserne for alle Salgsprodukterne. Nedgangen i Priserne paa Landbrugets Forbrugsartikler holder ikke Skridt hermed, og end mindre kan dette siges om Landbrugets Driftsudgifter i det Hele taget. I denne sidste Omstændighed ligger jo som bekjendt Hovedaarsagen til Landbrugets nuværende Vanskeligheder. Thi hvis der blot var behørigt System i Konjunkturedgangen, hvis denne blot i lige Grad ramte Udgifter saavel som Indtægter, saa var der jo ingensomhelst Grund til Klage; saa blev Facit jo kun, at man kom til at regne med noget mindre Talstørrelser, men iøvrigt dog ligesaa vel nu som tidligere vilde være istand til at tilvejebringe den behørig Balance. Som Forholdene nu stille sig, kan denne vel nok præsteres i de produktive Agerbrug, forsaavidt Brugerne tilmed have behørig økonomisk Magt over Bedriften. I den store Almindelighed er vel Reglen den, at Brugerne ved at reducere de personlige Krav til Livets Goder til et Minimum, lige faa det til »at slæbe af« i disse Aaringer uden foruroligende økonomisk Tilbagegang. Men i adskillige Tilfælde er denne sidste uundgaaelig; og yderlig faa ere vist de Landbrug, der i disse Aaringer formaa at opdrætte en Sparekassebog.

Man har i herværende Landbrugskredse med nogen Undren været Vidne til den Vægt, man saavel i Rigsdagen som andet Steds har tillagt Spørgsmaalet om Esbjergroustens Udvikling. Man fandt rent ud sagt denne noget overdreven og malplaceret. Man har nemlig lidt ondt ved at forstaa, at det kan være til den Grad magtpaaliggende at faa vore Produkter ført

de faa Timer hurtigere over Nordsøen, saalænge der, som Tilfældet er nu, af mange Smørhandlere kræves Indsendelse fra Produktionsstederne af den ugentlige Produktion allerede om Lørdagen, hvorved i hvert Fald $\frac{2}{7}$ af den paagældende Produktion kommer en hel Uge senere frem paa det engelske Marked end nødvendigt. Man synes i Betragtning heraf, at det maatte ligge nærmere for at søge raadet Bod paa dette sidste Forhold end at gjøre store Greb i Statskassen for at fremme Expeditionen i den sidste Ende af Produkternes Transport. og man siger endvidere uvilkaarlig til sig selv, at hvis Esbjerggroutens Udvikling — hvad jo den Iver, hvormed der fra alle Sider blev kjølet for denne Sag, tyder paa — er at opfatte som en af Bevillingsmyndighedernes Kraftpræstationer overfor Landbruget, saa maa det være lidt smaat beventd med, hvad Landbruget iøvrigt har at vente sig fra den Kant.

Sædpriserne have jo været smaa, skjønt vel næppe lavere end ifjor. For de fineste Bygkvaliteter er i Saisonens første Del her i Egnen betalt ca. 6 Kr. pr. Cnt., hvilket jo endda maa kaldes meget tilfredsstillende.

Udbyttet af Besætningen har jo iaar lidt en væsentlig Reduktion ved Prisnedgangen for Slagterisvin. Prisen er nu 18—19 Øre. I Løbet af rigelig 1 Aar er Prisen med andre Ord dalet 10 Øre pr. Pd. levende Vægt. Forsaavidt Prisen gennemgaaende vil holde sig 10 Øre under forrige Aars Niveau, repræsenterer dette for denne Bedrifts Vedkommende en Reduktion i Nettoudbyttet af — 10 Kr. pr. Td. Land! Ogsaa med Afsætningen af Fedekvæg gaar det for Tiden meget trægt. Det var lettere ifjor ved denne Tid at anbringe fedede Udsætterkøer til 21—22 Øre, end det er iaar at opnaa 19 Øre for tilsvarende Salgskreaturer.

Arbejdskraften er rigelig. Der er for Tiden en naturlig Tendens oppe til at reducere Antallet af Husmænd og remplacere disse med faste Folk. Kosten er jo ved de nuværende Produktpriiser billig. Og ved Egnens almindelige Dagløn kan en Karl have ca. 150 Kr. billigere for Aaret end en Daglejer. Lad saa ogsaa være, at der gennemgaaende er mere Arbejde og mindre Vrøvl i en Daglejer end i en

Arbejdskarl — saa repræsenterer Forskjellen i saa Henseende dog paa ingen Maade de nævnte 150 Kr. Hertil kommer, at de faste Folk synes at mærke, at de ikke længer som for nogle Aar siden kunne gjøre sikker Regning paa at have Overtaget. Thi vi ere dog nu komne saa vidt, at det er Karlene, der søge efter Pladsen, og ikke omvendt.

Fra Vestlolland.

Udbyttet af Jordens Afgrøder har været over et Middelaar, som har bedret lidt paa de daarlige Priser. Hveden kostede i Efteraaret fra 460 til 480 Øre pr. 100 Pd., hvad der jo var godt en 50 Øre mere end forrige Aar, men saa var til Gjengjæld Bygget nede i fra 480 til 510 Øre pr. 100 Pd. for Prenticebyg og 530 til 550 Øre for Gold Thorpe, imod at Bygget kostede 520 til 560 Øre ifjor for godt Prenticebyg; da Gold Thorpe dengang kun solgtes til Sædebyg for 650 til 800 Øre. Nu koster Gold Thorpe Byg ikke mere end Sortehavsbyg, saa stærkt er det kommet i Miskredit og bliver vist næppe saaret ret mange Steder det kommende Aar; thi Folk, der have havt begge Slags, have af Prenticebyg havt fra 12 til 15 Fold, hvorimod Gold Thorpe kun har givet fra 8 til 11 Fold, saa der gjennemgaaende har manglet 4 Fold; tilmed er Straaet ikke saa behageligt at æde for Kreaturerne. Den Afgrøde, som har givet mest storslaaet, er Foderroerne og Sukkerroerne. De sidste have givet fra 400 til 520 Ctn. pr. Td. Ld. Nogle paastaa, at enkelte have naaet op til henimod 600 Ctn., men dette er ogsaa enestaaende for Vestlollands Vedkommende iaar, da de i andre sukkerroedyrkende Egne ikke naa stort mere end det normale, fra 330 til 370 Ctn. Foderroer begynde saa smaat at blive mere paaagtet her, da Husdyrholdet vinder mere og mere Anerkjendelse, og Sukkerpriserne jo have reduceret Udbyttet af Sukkerroer ganske betydeligt; saa dersom vi ikke havde havt mere end normalt Udbytte, vilde Nettooverskuddet ikke have været mere end ca. 50 Kr. pr. Td. Ld. foruden Affald, hvilket nok kan friste til at forsøge sig lidt med Foderroer.

Baade Ejendomspriserne og Forpagtningsafgifterne ere gaaet noget ned, hvilket vist ikke er af den Grund, at Jorden ikke kan svare til de tidligere Priser, men snarere fordi Forholdene med Priserne have mest Udsigt til Nedgang, og mange Forhold ved Afsætningen (Kreaturer og Svin) ere blevne saa vanskelige og usikre, saa ny tiltrædende Jordbrugere ikke ville løbe den store Risiko, der muligvis kan møde dem de første Aar ved at give de gamle Priser.

Fra det østlige Fyn.

Udbyttet af Marken maa for 1895 baade kvantitativt og med Hensyn til Kvaliteten betegnes som godt. Vintersæden har givet god Middelhøst, Bygget maaske noget under, Havren derimod over Middelhøst, og hvor Roer og Bønner dyrkes rationelt, have de givet en meget smuk Afrøde. Skal man derimod tale om Priserne og ikke ser anden Udvej for Salget af disse Afrøder end Markedspriserne, saa vil Udbyttet blive meget tarveligt. Hvor man derimod har gode Besætninger, og der fodres med Beregning, bliver Forholdet endel bedre, om navnlig de sidste Maaneder have bragt slemme Skuffelser for Udbyttet af Svinene.

Der har ikke fundet Tvangssalg Sted i denne Egn i det forløbne Aar; de større Gaarde tilhøre væsentligst Fideikommisser og kunne som saadanne ikke sælges, og Bønderne ere forholdsvis velstillede fra tidligere Tider.

I Ejendomspriserne kan ikke noteres nogen Forandring, men der finder meget faa Handeler Sted. Derimod er her omforpagtet nogle Gaarde til en lidt forhojet Afgift, et Faktum, som har vakt berettiget Forbauselse blandt Landmænd af Faget.

Arbejdsydelsen og Arbejderforholdene i det Hele taget maa betegnes som bedre end før 1893. At angive Grunde herfor vil være vanskeligt, de ere rimeligvis mange; men en ikke uvæsentlig Grund turde ligge deri, at man med den lille og tidlige Høst i 1893 vandt frem i Arbejdet og efter det Aar endnu ikke har haft resterende Arbejde til de forskellige Tider; — et Forhold, som enhver praktisk Landmand véd, har

en beroligende Indflydelse paa hele Bedriftens Gang og ogsaa paa Gemytterne baade hos Arbejdsgiver og Arbejder.

Fra det nordøstlige Fyn.

Husene betales vedblivende med stigende Priser; her findes kun faa Huse tilsalgs. Priserne paa Gaardene afhænge af, om der tilfældigvis træffes en Kjøber, der absolut vil bo paa denne Egn eller der ikke findes en saadan. De mindre Gaarde sælges dog endnu som tidligere over deres Værdi, Udbetalingssummen regnes ofte ikke rigtig med, den forrentes ikke.

Den almindelige Mening er, at mange Forpagtere ikke ville kunne klare sig, da de ere gaaede ind paa for høje Afgifter. Hvad der betales over 18 à 20 Kr. og Skatter pr. Td. Land god Jord er for meget.

Selv om Vinteren kunne alle Arbejdere finde Beskæftigelse. Arbejdskraften maa for de større Gaardes Vedkommende for en stor Del hentes fra Kjøbenhavn og Sverige, og Lønningerne ere ikke nedadgaaende. Mejeripiger ere næsten ikke til at faa, og Lønnen er ca. 180 Kr. om Aaret. Der ferieres meget af Karle og Piger, og man foretrækker at tilbringe Saisonen fra November eller December til Marts i de store Byer, eller ogsaa have Forældrene ikke noget imod at have Børnene hjemme til Selskab, da Føden er billig.

Arbejdsydelsen afhænger af den Mand, der leder Arbejdet; egner han sig dertil, præsteres der ligesaa meget Arbejde som før, men det er vanskeligt at faa saa net udført Arbejde som før, der ses for meget gjennem Fingre med den opvoxende Ungdoms Arbejde. Brændevin er Arbejderens og Arbejdets værste Fjende; det burde behandles som Gift.

Man vil i Almindelighed foretrække gifte Folk for ugifte. Akkordarbejde er snarere i Aftagen end i Tiltagen og bør kun meget sjældent anvendes ved Landbrugsarbejde.

Fra Egnen Ringe-Faaborg.

Hvad enten man, til Indtægt for Aaret 1895, regner Kornavlens i 1894 eller i 1895, har dette Aar, hvad Plante-

produktionen angaaer, givet et rigtig godt kvantitativt Udbytte. Dette gjælder for Kornavlen i 1895 navnlig Hvede og Havre samt Blandsæd, mindre for Rug og Byg. Rugen folder forskjelligt, og medens der ofte er avlet en rigtig god Afgrøde baade i Fyld og Kjærne, lader navnlig den sidste andre Steder ikke saalidt tilbage at ønske. Bygget synes nærmest at give mindre Kjærne og af en ringere Kvalitet end forventet efter Høsten. Græsset saavel paa Ager som Eng har sjælden været saa frodigt som i afvigte Aar, og dette ikke alene i For-sommeren og Sommeren igjennem, men ogsaa om Efteraaret. Der er derfor ogsaa avlet en Del Hø, som i Forbindelse med den gode Sædavl sparer meget paa Indkjøb af Foderstoffer i Vinter. Efter det Kvantum Sæd, som indbjergedes i Høsten 1895, skulde man egentlig have ventet, at Halmen i Vinter vilde have været meget rigelig. Dette synes dog ikke at skulle blive Tilfældet.

Det skal bemærkes, at Oldenborrekrigen har hjulpen godt; vi komme vist nu til at tage fat paa Fuglene, navnlig Graaspurve og maaske Krager.

Hvad den dyriske Produktion angaar, har Aaret ogsaa været godt. Husdyrenes Sundhedstilstand har været god i det store Hele. Kastningstilfælde indtræde ganske vist næsten i enhver Gaard, men ikke i større Omfang end sædvanligt, og ellers har Egnen været fri for Epidemier af nogen Slags. Ernæringsforholdene have ogsaa været gode. I Vinteren 1894—95 var der vel kun lidt Hø, men ret gode Roebeholdninger og tilstrækkelig Halm. Af Kjærne var der ogsaa ret rigeligt, og hvad der manglede, erstattedes med indkjøbt Kraftfoder. For Kreaturerens Sommerernæring har sjælden noget Aar været saa heldigt som det nu sluttede. Græsset var rigeligt og ligeligt hele Sommeren igjennem, hvorfor Mælkeudbyttet kunde holdes oppe uden særlige Foranstaltninger, og Kreaturerne kom paa Stald i Efteraaret i godt Huld. Fedning af Kreaturer drives ikke meget her paa Egnen og er, paa Grund af Konjunkturerne, snarest aftagende. Derimod vedligeholdes Tillægget i sædvanlig Udstrækning og oftest saaledes, at Besætningerne ikke alene vedligeholdes ved eget Tillæg, men at

der ogsaa kan blive nogle drægtige Kvier til Salg. Naar undtages de sædvanlige Uheld, som her kunne indtræde med Kalvedødelighed, Kastning osv., har Aaret ogsaa, for denne Gren, været heldigt. Grisestillæg og Produktion af Sengsvin, undtagelsesvis store fede Svin, har været drevet i stor Maalestok og, hvad Produktion og Mængde angaar, med godt Resultat. Ogsaa Hestetillæget bliver snarest udvidet, hvorimod Faareholdet aftager, om der end endnu ses enkelte Faareflokke. Ogsaa for Faarenes Trivsel har Aaret været heldigt.

Den anden Side af Medaljen er jo imidlertid de Priser, som Landmanden har opnaaet for sine Salgsprodukter, og de kontante Udgifter, som han har til Redriften og som han skal udrede for at kunne blive ved den. Her bliver Billedet ikke saa lyst.

Naar undtages 1863 og 1864 have vi ikke siden 1850 havt saa lave Priser paa Korn som i 1895. Af andre Salgsvarer er det navnlig Smør og Flæsk, som det kommer an paa. Kjøbenhavns Topnotering for Smør var jo i Gjennemsnit fra $\frac{1}{11}$ 94 til $\frac{31}{10}$ 95 = 91 Kr. 65 Øre; men medens Landmændene før fik over Noteringen, have de i afvigte Aar faaet under denne. Her paa Gaarden er i Gjennemsnit for samme Tidsrum opnaaet 83,78 Øre for 1 Pd. Smør, og mange Gaarde have faaet mindre, faa mere. Denne Pris var saa lav, at jeg i de sidste 28 Aar ikke før har opnaaet saa lidt for Smørret. For Slagterisvin er i samme Tid kun opnaaet 23,33 Øre pr. Pd. levende Vægt eller mindre end nogensinde før, saalænge jeg kjender noget til Svinepriserne. Derimod have Priserne paa Udsætterkøer og drægtige Kvier været omtrent som i Firserne, altsaa normale, og paa Lam have de været en Tid i Efteraaret endogsaa meget høje. Prisen paa alm. skummet Mælk-Ost har været ca. 15 Øre pr. Pd. eller maaske lidt højere end i de senere Aar.

I Samklang med de lave Kornpriser have ogsaa Klid og Oliekager været billige, hvilket har hjulpet noget paa Nettoudbyttet; men en anden og langt større Udgiftspost for den arbejdsgivende Landmand er steget betydeligt i 1895, nemlig Arbejdslønnen, navnlig til det faste Tyende. En Gaard-

mand maa nu ofte give fra 250 til 300 Kr. til en ordentlig Karl. Paa Middelgaarde er Lønnen 230 à 250 Kr., og paa større Gaarde er den meget variabel, men oftest over 200 Kr. aarlig.

Det er de lave Priser, navnlig paa Smør og Svin, og den stigende Arbejdsløn, som mest karakteriserer Aaret 1895, og hvorpaa selv den gode Produktion ikke helt har kunnet bøde, om den end i betydelig Grad har mildnet det Tryk, som hviler navnlig paa den arbejdsgivende Landmand.

Som Bidrag til Belysningen af det økonomiske Udbytte af 1895 meddeles, som sædvanligt, en Extrakt af Aarsregnskabet fra samme Gaard som tidligere, fra 1ste November 1894 til 31te Oktober 1895.

Indtægt.

Avlen var i 1894 = 168814 Pd. Korn, udbragt		
til Kr. 4.41 pr. Pd.	Kr.	7455. 81
Solgt 54000 Pd. Halm à Kr. 0.08	»	432. 19
Produceret i 1895:		
38 Td. Kartofler à Kr. 3.00.	Kr.	114. 00
1336 » Runkelroer à Kr. 0.64.	»	855. 04
29 Læs Agerhø à Kr. 22.00.	»	638. 00
31,6 » Enghø à » 16.13.	»	509. 70
7136 Kogræsdage à 50 og 40 Øre	»	3235. 40
Ialt...	Kr.	5352. 14
Heraf opfodret for	»	4958. 14
Rest.....	»	394. 00
105 ¹ / ₂ Læs Tørv.....	»	518. 25
Havesager for	»	249. 69
Vareprodukter for	»	167. 00
Leje af 1,6 Td. Land Agerjord	»	192. 00
For Grus, Kjørsel m. m.	»	80. 35
Solgt Heste for, med Fradrag af for indkjøbte	»	25. 75
187203 Pd. Mælk à 4,179 Øre	»	7822. 77
8356 Pd. levende Ko à 16,44 Øre	»	1374. 15
9429 Pd. levende Svin à 23,33 Øre.....	»	2200. 39
Ialt...	Kr.	20912. 35

Ialt Indtægt.. Kr. 20912. 35

Udgift:

Arbejdsudgifter	Kr. 5302. 41	
Sædekorn, Frø, Planter	» 885. 71	
Inventariets Vedligeholdelse ...	» 559. 47	
Kunstig Gjødning	» 131. 07	
Hegn, Vandafledning, Veje	» 36. 02	
Bygningernes Vedligeholdelse ..	» 135. 34	
Hestebeslag, Dyrlæger, Bedæk- ningspenge	» 204. 02	
Smørtræer, Forme, Ildebrændsel i Mejeriet m. m.	» 348. 61	
Forskjellige Udgifter	» 78. 97	
97848 Pd. Kraftfoder à 4,32 Øre	» 4225. 23	
For Mælk til Ungkvæg og Svin samt Føl	» 761. 99	
		» 12668. 84

Nettoudbytte... Kr. 8243. 51

eller pr. Td. Land, Arealet regnet = 140 Td. Land Agerjord,
= Kr. 58. 88.

Til Sammenligning hermed anføres, at Nettoudbyttet pr.
Td. Land var i Gjennemsnit af:

Det forudgaaende Femaar .	Kr. 65. 07
Det forudgaaende Tiaar ..	» 63. 65
og af Femaaret 18 ⁷⁸ / ₇₉ til 18 ⁸² / ₈₃	» 66. 79

Det fremgaar heraf, at Aaret 1895 vilde have været et ualmindelig godt Aar for Landmændene her paa Egnen, naar Konjunkturerne ikke havde været saa højst uheldige. Vel er det i det foregaaende Regnskab Kornavlens i 1894 og ikke i 1895, som er beregnet til Indtægt; men dersom dette skal have nogen Betydning, tror jeg det snarest bliver i opadgaaende Retning for Indtægterne.

Udsigterne med Hensyn til Produktudbyttet i indeværende Aar ere foreløbig gode. Landmændene staa med gode Furagebeholdninger, rigeligt Korn, og Føderstofpriserne ere billige. Besætningerne ere i god Føderstand og, lidt Kastning blandt Køerne undtaget, ligeledes i god Sundhedstilstand. Paa Markerne staa Vintersæd og Kløver godt, ligesom Jordenes Behandling til Vaarsæd i Regelen er godt fremmet efter Aarstiden. Kun Priserne ere endnu lave, og for Smørrets og Svinenes Vedkommende endogsaa lavere end ifjor paa denne Tid.

Tvangssalg ved Auktion have, mig bekendt, ikke fundet Sted i det forløbne Aar; men der vare visse andre Tegn, som tyde paa, at flere Landmænd blive fattigere. Saaledes synes det, som Gjæld til Kjøbmændene tiltager, og der ere mange Gaardmænd, som endogsaa ere stærkt engagerede med Vexler.

Der er oprettet en Forening for Fyen, kaldet Fyens Mejeriforening, som arbejder godt, og hvis Opgave er at holde Medlemmerne à jour med de virkelig betalte Smørpriser og at søge Kvaliteten forbedret, navnlig ved maanedlige Smørudstillinger. En Svinesalgforening her paa Egnen har bragt Medlemmerne betydelig Fordel, navnlig ved at Opkjøberprovision undgaaes.

Fra Assenseggen.

Naar henses til det store Areal af Sukkerroer her til Assens Fabrikker af 4000 Tdr. Land, maa det siges, at Arbejdskraften er tilstede i tilstrækkelig Mængde, idet der hertil kun har været importeret ca. 60 fremmede Arbejdere, dels Polakker (Piger), dels Svenskere, halvt Piger og halvt Dreng, for hvilke Lønnen for $\frac{1}{2}$ Aar, iberegnet Rejsen frem og tilbage, beløber sig til ca. 150 Kroner + Kost og Logi. Lønningerne for de hjemlige Folk stille sig for Karle snarest lidt lavere end tidligere, men for Pigernes Vedkommende er der ingen Forandring.

Husmandsbruget gjør Fremgang ved omhyggeligere

Jordbehandling og Dyrkning af Sukkerroer og Haveprodukter, samt Biavl og Høsehold, hertil har vist væsentligst bidraget Præmiering af veldyrkede Husmandslodder, samt at Gartnere nedsætte sig omkring paa Landet, særlig ved Jernbanestationer, og afkjøbe Husmændene deres Haveprodukter, for atter at forsende dem til større Byer eller til Konservesfabrikker, hvilke sidste ogsaa hist og her afslutte Kontrakter saavel med Husmænd som Gaardmænd om Dyrkning af større eller mindre Arealer med Ærter.

Fra Middelfartegnen.

Udbyttet for indeværende Aar af Marken har, naar Hensyn kun tages til Kornavlen, for vor Egns Vedkommende været mindre godt. Den fugtige, tildels kolde Sommer, var for vor Jord mindre heldig. Foraarssåden groede stærkt til, gik mange Steder i Leje, og er her vel i Kvantum deraf avlet omtrentlig som i et middelgodt Aar, saa er dog Kvaliteten ikke den allerbedste.

Malkebesætningerne have givet et ret betydeligt Mælkeudbytte, da Græsningen paa Grund af det betydelige Nedslag som Regel maatte være rigelig. Ved at Mælken behandles i Andelsmejerier, opnaas altid en Pris derfor, om end denne trykkes ved de lave Smørpriser. Salg af Mælk til et Andelsmejeri af Ikke-Andelshavere, har i Gjennemsnit for Aaret givet 11,8 Øre pr. Kd. Det skal ikke give synderlig stor Betaling for Vinterfoder og Græsning. Andelshaverne have selvfølgelig lidt mere, vistnok godt $\frac{1}{2}$ Øre pr. Kd., ved Overskuddets Fordeling.

Udbyttet ved Svinehold har ogsaa været tarveligt. Ved de lave Kornpriser kunde det endda nogenlunde betale sig en Del af Aaret, da Slagterisvin betaltes med ca. 23 Øre pr. Pd. levende Vægt, et enkelt Øjeblik endog med 26 Øre, men i Aarets sidste Maaneder, hvor Prisen er gaaet ned til 20, 19, ja 18 Øre pr. Pd., er ogsaa Svineholdet blevet urentabelt.

Her har ikke fundet Tvangssalg Sted, i hvert Fald ikke af Betydning, og Ejendomspriserne ere ikke undergaaede

nogen væsentlig Forandring. Overhovedet foregaar her meget faa Omsætninger med Ejendomme. Ved en enkelt Forpagtning er givet noget Afslag i Forpagtningsafgiften, i andre Tilfælde ikke.

Arbejderforholdene ere omtrent de samme som i de nærmest foregaaende Aar, bedre ere de i hvert Fald ikke, og navnlig er det Arbejde, der udføres af faste Tjenestefolk, baade kvalitativt og kvantitativt nedadgaaende. Paa større Gaarde søger man derfor at sikre sig en solidere Arbejdsstyrke ved Daglejere, der, om end noget dyrere, dog i Reglen ere mere paalidelige. Socialismen har nemlig endnn ikke vundet aaben Indgang blandt Landarbejderne her; i det Skjulte virker den dog.

Sansen for et bedre Husmandsbrug kan vel nok siges at være i Fremgang, idet Exemplet fra enkelte særlig forrinlige Brug ikke ganske kan undlade at smitte, ligesom Præmieringen for ypperlig Dyrkning af Huslodder heller ikke kan undlade at øve nogen Indflydelse, men nogen særlig betydelig Fremgang i det Hele kan dog næppe paavises.

Fra Fredericiaegnen.

Aarsudbyttet maa som Helhed taget kaldes rigtig godt; der var en god Avl og af ret god Kvalitet; er Kornet end ikke fineste Salgsvarer, saa har dette med de lave Kornpriser ikke saa overordentlig stor Betydning; Priserne paa Landbrugsprodukterne have hele Aaret holdt sig nogenlunde godt, naar undtages det stærke Fald i Svinepriserne i Aarets Slutning, der kom meget ubelejligt og gav et mindre Udbytte end ventet, baade til Flyttedag og Terminen, som for mange er svært at komme over.

Ejendomspriserne ere ikke faldne yderligere. Tvangssalg ere meget sjældne her og have saavidt mig bekjendt ikke fundet Sted sidste Aar. Der ere Ejendomme, der have skiftet Ejere under Forhold, hvor Tvangssalg stod truende i Fremtiden; mindre Energi og Dygtighed hos Ejeren ere vel nok de

Grunde, der i Almindelighed bevirke Tilbagegangen. Forpagtninger ere ikke gaaede nedad i sidste Aar.

Der lægges ikke lidt ud til vedvarende Græs.

Der har været den fornødne Arbejdskraft tilstede, men slet ikke mere; Lønningerne ere: Karle 250—200, andre dito 150—180, Piger 100—140 Kr. De kunne ikke siges at være stegne sidste Aar.

At Arbejdsydelsen er ringere, nytter det ikke at nægte, men det er da let forklarligt, naar de bedste Kræfter trække fra Landet til Byerne eller udvandre; de Vilkaar, Landbruget kan byde sine Arbejdere, ere ikke saa gode som dem, Haandværk og Industri i Byerne kunne byde sine. Som Følge deraf er der en stadig Strømning fra Land til By, og desværre, som anført, af den dygtigste Del af Arbejdsklassen, den, der ønsker ved Arbejde og Sparsommelighed at erhverve sig en selvstændig Stilling. Det Materiale, der er tilbage, er aldeles ikke noget daarligt Udskud, det vilde være stor Uret og Synd at sige, men det bedste er det ikke.

Husmandsbrugene ere gaaede meget stærkt frem og gaa det fremdeles; enkelte ere ligefrem mønsterværdige. Det første Stød gav ubetinget Præmieringen i sin Tid.

Fra Bjerre Herred.

Kornavlén i 1895 kan i Fyld ikke maale sig med foregaaende Aar, og Kvaliteten er ikke saa god, som ønskeligt.

Paa Grund af de lave Kornpriser lagde man saa godt som overalt an paa at forøge den dyriske Produktion, og da især at udvide den Del af Besætningen, som man bedst kan gjøre i kort Tid, nemlig Svineavlén. Hele foregaaende Aars Avl blev fodret op, og foruden de almindelige Foderstoffer, Oliekager og Klid, brugtes store Masser af russisk Byg. Prisen paa Heste har i det forløbne Aar holdt sig nogenlunde. Ogsaa Kvægholdet har ved Hjælp af den udmærkede Sommerernæring, og naar der tages Hensyn til Prisen paa Kraftfoder, givet et ret godt Udbytte; men værre stiller det sig med det store Svinehold, som har bragt mange

et betydeligt Tab, navnlig i den sidste Del af Aaret, hvor Prisen var $\frac{1}{3}$ lavere end ved Aarets Begyndelse. Indtægten af Landbruget i sin Helhed stiller sig derfor ingenlunde gunstigere end foregaaende Aar.

Paa Grund af de i den senere Tid yderlig forøgede Vanskeligheder ved Afsætning af Kvæg og Svin, er det en Selvfølge, at Stemningen blandt Landmændene er meget trykket, thi naar man undtager Afsætningen af Smør, er jo i Virkeligheden alle Sunde lukkede.

Til Ejendomshandeler hører man ikke meget; mange ønske at sælge, kun faa at købe. Tvangssalg have endnu været sjældne, men der er god Grund til at frygte for Fremtiden. Forpagtningsafgifterne ere $\frac{1}{6}$ til $\frac{1}{4}$ lavere end før. Af Grundforbedringer udføres saa godt som intet, man afholder sig fra enhver Udgift, som ikke er strængt nødvendig. Endnu er Driftsmaaden væsentlig den samme, men der synes at være Tilbøjelighed til at gjøre den simplere og billigere, man er kun ikke paa det rene med hvorledes. Bestræbelserne gaa i Retning af at spare Arbejdskraft, og derfor er Roedyrkingen vistnok indskrænket noget. Enkelte have lagt sig efter Frøavl, og der er nok, som have Lyst til at følge efter, men holdes tilbage af Frygt for Vanskelighed ved Afsætningen. Man kan ikke sige, at der er Mangel paa Arbejdskraft, men Forholdet er løsere, og Arbejderne upaalideligere. Mange unge Karle ville ikke tage fast Arbejde, og Daglejerne tage det ikke knapt med at unde sig en Fridag. Akkordarbejde er ikke særlig yndet. Der er mange veldrevne Husmandsbrug her paa Egnen. Det er vel nærmest Præmiering for ypperlig Dyrkning, som har fremkaldt dem. Men det er vel tvivlsomt, om de ville holde sig paa den nuværende Højde, dersom Præmieringen bortfalder. Desværre et det gjerne Lodder paa 4 til 6 Tdr. Land, som æske Præmie. De ejes som oftest af Haandværkere.

Fra Hads Herred.

Høsten 1895 har, hvad Kvantitet og Kvalitet angaar, været over Middelhøst; paa Afgrøderne har man ingen Grund

til Klage, men Aaret vil dog snarest for denne Egn som for hele Landet blive et af de Aar, som danske Landmænd ikke saa let glemme. Heri Eggen have lave Kornpriser hidtil ingen Betydning havt, da alt Kornet, selv Hveden, fodres op, men iaar er man dog bleven betænkelig paa Grund af de lave Flæskepriser og Kreaturudførselsvanskelighederne til Tyskland. Man spørger: hvordan kan det være, at et Pd. levende Svin heri Eggen betales med 10 Øre mindre end i Haderslev. Hvordan kan det være, at Tyskerne kunne levere Rugmel heri Danmark for 4 Øre, medens slesvigske Landmænd faa langt mere for selve Rugen, og hvad foraarsager, at vi maa betale 60 à 70 Kr. for at faa Lov til at sælge et Kreatur i Hertugdømmerne, medens vor egen Hovedstad forsynes tildels med Kjød fra Sverrig uden særlig Udgift for Indførselen.

Man begynder at tale om det dog ikke er muligt, at der kunde gjøres noget for at faa disse for os danske Landmænd saa skjæbnsvangre Forhold forandrede, men hertil skal jo svares et ubetinget Nej! Langt hellere maa det danske Landbrug ruineres, end man maa lægge Skat paa fattig Mands Snaps, og tænk, hvis Brødet blev dyrere, hvilken Ulykke vilde det dog være, og Landbruget er jo slet ikke Danmarks Hovederhverv mere. Saalænge saadanne Anskuelser finde Indpas endogsaa blandt selve Landmændene, og saalænge Danmark vil være stormægtige Englændere paa Frihandelens Omraade, medens alle andre Lande plyndre os ganske artigt med Indførselstold og Udførselspræmier, saalænge kan der intet gjøres for det danske Landbrug.

Hvad nytter det, om Rentefoden sættes lidt lavere, eller vi have lidt billigere Fragter, naar vi ved Udlandets Toldmure, altsaa ved Kunst, tvinges til at nøjes med langt lavere Priser.

Nød lærer nogen Kvinde at spinde, siger et gammelt Ord, men det er dog bedre, hvis hun lærte at spinde, førend hun blev nøgen, noget lignende for det danske Folk og Land.

I Aarets Løb er her opført en betydelig Cikoriefabrik. Som Begyndelse tegner alt vel.

Fra Egnen Vest for Aarhus.

Aarsudbyttet er ikke blevet saa godt, som man ventede sig; Kvaliteten er god, men Kvantiteten, og især af Halmen, kun ringe, saa at man maa iagttage den yderste Sparsommelighed for at kunne vinterfodre sin sædvanlige Besætning. Om Kornsalg er der selvfølgelig ikke Tale; man kjøber i det Sted en Del Krafftoder for at faa saa meget som muligt ud af Kobesætningen, hvoraf man jo nu skal have hele sin Indtægt, thi gennem Svineholdet faar man i Øjeblikket kun et negativt Resultat.

Det er i det Hele taget alt andet end lysteligt at være Landmand i disse Tider; Skatter og Afgifter ere snarere i Til- end Aftagen, medens Indtægterne stadig reduceres, og man ser da ogsaa iaar adskillige flere Tvangsauktioner end ellers averteret i Bladene. Ejendomshandeler finde kun Sted i Ny og Næ, og ligesaa en enkelt Forpagtning, der da altid betales i Smør og Korn efter Kapitelstaxt, en Afgiftsmaade, som synes at blive mere og mere almindelig.

Nye Driftsmaader finde kun undtagelsesvis Indgang; det eneste er, at man, hvor det kan lade sig gjøre, saa vidt muligt afskaffer eller indskrænker Helbrakken og udvider Rodfrugtdyrkningen, og det synes noget lettere nu at faa sine Roemarker passede, efter at man har faaet bedre Redskaber til Rensningen, og Udtyndingen saa godt som kun foretages med Jern i Stedet for tidligere med Haanden.

Arbejdskraften har i det forløbne Aar været tilstrækkelig tilstede, men heller ikke mere, og det trods den udstrakte Brug af nyere Maskiner og Redskaber, der kræve færre Folk. Røgttere og Mejeripersonale ere iaar vanskelige at opdrive, selv af simpleste Slags; de ældre Mandfolk leve nu af deres Alderdomsunderstøttelse, medens Pigerne, efter at have tilbragt Vinteren hjemme, paa det bestemteste vægre sig ved at malke, naar de om Foraaret finde for godt at søge Plads.

Fra Kolindsund.

Fødningen har givet et tarveligt Resultat, selv om Hensyn tages til de lavere Foderstofpriser. Svineholdet var endel af Aaret ret lønnende, men mod Slutningen faldt Prisen saa langt ned, som ingensinde før. Hestepriserne holde sig fremdeles temmelig godt.

Saavel Ejendoms- som Forpagtningspriser ere nedadgaaende, dog væsentligst for de større Ejendommers Vedkommende; gode mindre Gaarde og Huse holde sig ret godt. Plantning, Eng- og Mosekultur fremmes, men alle øvrige Grundforbedringer mærkes der ikke meget til.

Arbejderforholdene ere ikke ringere end i de senere Aar, snarere bedre; her mærkes mindre til Socialismen. Mangelen paa unge Folk medfører, at den gifte Arbejdsstyrke tiltager, og at der anvendes mandlig Hjælp i Mejerierne. — Akkordarbejde anvendes fremdeles sparsomt.

De bedst drevne Husmandsbrug præmieres af Landboforeningen; de bedst stillede Husmænd ere dog de, der kun have en passende Haveplads, der kan dyrkes i Fritiden, og som af Arbejdsgiveren faar let Adgang til at holde Ko eller Geder, alt efter Forholdene og Familiens Størrelse. Der er her paa Egnen rejst mange gode nye Huse af stræbsomme, men uformuende Arbejdere paa en kjøbt Grund; det er de nye Kreditforeninger for Smaaejendomme, der have gjort dette muligt. Der er stor Trang til bedre Boliger; den idelige Flytten fra den ene faldefærdige Hytte til den anden sløver og demoraliserer Arbejdsstanden.

Fra Hobroegnen.

Skjønt Græsset var godt, og Kvæget hele Sommeren havde en god Ernæring, er det dog tvivlsomt, hvad Udbytte Husdyrene have givet; dette har tildels beroet paa, hvilken Besætning der har været holdt. Heste have været i jævn god Pris hele Aaret, saa Indtægten af disse har ikke været saa daarlig, tilmed da baade Efterspørgslen og Priserne steg

betydelig de første 3 Maaneder i afvigte Aar. Mejerierne, som vare blevne stærkt berørte af den forandrede Topnotering, gav i Aarets første Halvdel et mindre Udbytte, og det kan siges, at det er først i de tre sidste Maaneder, at der er begyndt at komme lidt Tillid tilbage til, at Forhandlingen af Smørret kan foregaa med lidt mere Sikkerhed, og at de trufne Aftaler med Smørhandlerne kunne blive respekterede. Hvor lidt Pris Landmændene satte paa Mælkeydelsen, fremgaar af, at ifjor Vinter bleve Mejeristaldene fyldte med Kvæg, der kun vare halvt udmalkede, saa det var ikke saa lille et Udbytte, disse havde ved Mælken af saadanne Køer, hvorimod der i Efteraaret ikke er Mælk af nævneværdig Betydning i de Køer, der blive opkjøbte til disse Stalde. Med de Smørpriser og de Kornpriser, der have været at notere i de 3 sidste Maaneder, bliver Mejeriet atter betragtet med lidt gunstigere Øjne, og Smør-Produktionen som noget af det, der betaler bedst det paa samme anvendte Foder. Kælvekøerne ere derfor ogsaa i høj Pris for Tiden, og Penge ville sikkert tabes, naar de om kortere eller længere Tid udgaa af Mejerierne.

Paa Grund af de store Opkøb sidste Vinter til Marsken holdt Prisen paa det magre Kvæg sig meget høj helt hen i Sommer. Først gjaldt det kun Smaatands Stude af jævn god Størrelse paa 7 à 800 Pds. Vægt, senere kom det ogsaa til at gjælde Køer og store Kvier til Græsning. Optrætteren har derfor havt et godt Udbytte af sit Tillæg; derimod stillede det sig mere tvivlsomt for Federen, der hele Vinteren havde smaa Priser hjem for Fedekvæget, og dertil havde sit Græskvæg dyrt, og da Markederne ikke vare særlig høje, hverken i Hamburg eller Kjøbenhavn, og paa sidstnævnte Sted siden Aabningen for det svenske Kvæg endog særlig slet, har Aaret været daarligt for Federen. Hertil kommer, at Priserne i Efteraaret, det vil sige i August, September, paa store Stude egnede til Fedning, var høje, hvorfor disse, trods de høje Priser, der betales i Hamburg, ikke have kunnet give noget tilfredsstillende Udbytte, eftersom Karantæneudgifterne og Told med Forsendelsesomkostninger sluger henved 7 Øre pr. Pd. levende Vægt. Da smaa Stude paa ca. 1000 Pd. have ondt

ved at bære de 70 Kroners Udgifter, er selvfølgelig Prisen steget paa de store Stude.

Med Faar har Handelen først i Efteraaret været god, og Lammeprisen i Sommer var nogenlunde; derimod har Uldpriserne holdt sig meget lave.

Svin have jo, med Undtagelse af en kort Periode i Sommer været i lav Pris hele Aaret, og Prisen sluttede saa lav i den sidste Maaned af Aaret, saa det var let at se, at selv til de nuværende lave Kornpriser kunde Svineholdet ikke bringe andet end Tab. Slagterisvinene, der paa Grund af Fedme blev afregnede i 3. Klasse, blev kun betalte med 25 Øre slagtet Vægt, og siden Hamburg blev lukket for Indførsel af danske Svin, ere Kjødmarkederne i Byerne formelig overfyldte med Flæsk og store Svin, hvor rent benfrit, tykt Sideflæsk sælges til 25 Øre pr. Pd. i mindre Dele. Skjønt Landmanden i de sidste Aar har prøvet megen Modgang, ere saadanne Priser i en Branche, hvor der nu er lagt saa megen Kapital ind, dog til at fortvivle over. Mon denne Lære ikke kunde bidrage til at slaa fast, at det er lettere at udvide Produktionen end vinde en Kundekreds. Der er Forskjel paa at have Kunder til ugentlige Slagtninger paa 12000 Svin og saa at skaffe Kunder, helst godt betalende, til 30000 Svin. At det er en ren Reguladetri, at Svineavl er lønnende, naar Sortehavsbyg kan kjøbes til 3 Øre pr. Pd., samtidig med at Svinepriserne ere 27—30 Øre pr. Pd. levende Vægt, er let at indse, hvorfor baade Landmænd og andre have styrtet sig over den, hvilket nu kommer til Kval for alle, da Produktionen er for stor. Hvorfor ikke ved en Told paa Korn skabe Kornpriser, der ere i Favør af Agerbrugeren, der dog til Stat og Kommune svarer en betydelig Afgift af det, Jorden producerer, efter at Driftsomkostningerne ere fradragne. Agerbruget bør stilles saaledes, at Kornet ikke kan kjøbes billigere, end det kan produceres; thi er dette Tilfældet, som mange paastaa, maa den virkelige Agerbruger ligge under i Kampen med Industrien om Kornets Forædling til Dyreprodukter.

Men man taler om at udvide Koholdet paa Fedekvægets og Tillæggets Bekostning. Svineavlens er selvfølgelig ved at

selvfølgelig ved at indskrænkes noget, dog næppe i den Grad, at Overproduktionen vil standse det første halve Aar.

Arbejdskraften, især den kvindelige, er meget vanskelig at opdrive. Af den Grund ere Lønningerne selvfølgelig i Stigning, samtidig med at Arbejderne ere mere klar paa deres Uundværlighed, og derfor fordre bedre Betingelser til Forplejning og kort Arbejdstid. Deres Løn udgjør nu en uforholdsmæssig stor Del af Gaardens Indtægt.

Arbejdsydelsen forringes saavel kvalitativt som kvantitativt. Mangel paa Arbejdere gjør, at ingen Dreng vil staa Læren ud som saadan, før han paatager sig Karls Gjærning. Han føler sin egen Betydning, og istedetfor at være bekjendt, at han har noget at lære, sjusker han og vænnes til Jaskeri. Pløjning og Høstning foregaar nu med de bedre Redskaber ikke nær saa godt som for 20 Aar siden. Tærskning med Plejl har ingen Lyst til, hvorfor Haandtærskemaskinerne i de almindelige Bondebrug vinde stor Udbredelse. Moralen er vel ligesaa stor som i ældre Tider, men Bevidstheden om let paany at faa Beskjæftigelse, hvis Husbonden er utilfreds med dem, gjør, at de ikke særlig gjøre sig Ulejlighed for at tilfredsstille billige Krav, og Husbønderne ere kjede af Formaninger, som intet frugte, og kjed af at slippe et mindre godt Tyende, da de vide, at de faa ikke saa lidt Besvær ved at faa et nyt, og dog løbe den Risiko at faa et, der ikke er bedre.

Fra det sydlige Vendsyssel.

Gjennemgaaende har Aarsudbyttet for næsten alting været meget tilfredsstillende hvad Mængde og Kvalitet angaar, men de usædvanlig lave Priser, især paa Svin, Fedekvæg og Korn gjør, at Aaret vistnok kommer noget under et »Middelaar« i sit endelige Resultat.

Da Priserne paa Heste, Malkekøer og Smør egentlig have været ret tilfredsstillende, har Udbyttet af disse Grene af Bedrifterne været ganske godt, medens derimod Svin og Fedekvæg kun have givet smaa Resultater.

Paa Grund af den almindelige Mistillid til Landbruget finder der saagodtsom slet ingen Salg Sted af noget større Gaarde underhaanden. De enkelte Forpagtninger, der finde Sted, ere til betydelig reducerede Afgifter. Priserne paa Bøndergaardene holde sig noget bedre, og for Husenes Vedkommende er vistnok saa godt som ingen Prisfald at mærke.

Tidsaanden har ført med sig, at der maaske nok præsteres noget mindre, naar Talen er om de haarde, grove Arbejder ved Landbruget, men paa den anden Side vilde det vistnok være at gjøre Tyendet Uret, om man ikke vilde erkjende, at den bedre Del af dette ogsaa er i Besiddelse af en lidt større Intelligens end tidligere, og navnlig ikke stiller sig saa skeptisk overfor alt nyt som tidligere. Det er saaledes en paalidelig Kjendsgerning, at det nu er langt lettere at faa Folk, som forstaa sig lidt paa Brugen af Maskiner og de mere sammensatte Redskaber end tidligere, da man næsten fra den Side betragtede alt saadant som — Humbug.

Der findes enkelte overordentlig dygtige Husmænd, men i det Hele og Store er Fremgangen egentlig ikke meget synlig; dog søger Landboforeningen for Aalborg Amt, ved Præmiering og Rejseunderstøttelser til Husmænd, paa bedste Maade at fremme denne Sag, og Bestræbelserne i saa Henseende ville utvivlsomt nok sætte Frugt med Tiden.

Det synes at være ved at gaa op for Folk, hvilken ret betydelig Indtægt et vel passet Hønsehold kan afkaste, og skjænkes denne Sag derfor nu en langt større Interesse end tidligere, medens Havebrug omtrent er upaaagtet, og Biavl drives kun sporadisk. Paa et Møde i Aalborg Amts Landboforening blev der kort før Jul vedtaget Oprettelsen af en »Tyendeforening«, hvis Formaal vel nærmest skulde være, samtidig med at højne hele Tyendeklassens Niveau, at vænne den til større Orden, Sædelighed og Sparsommelighed, saa ledes at det ikke vilde blive helt umuligt, ogsaa for denne Klasse Mennesker, engang at faa et eget lille, selvstændigt Hjem.

Det nordlige Vendsyssel.

Tvangssalg tiltage. Næsten enhver større Landejendom udbydes til Salg. Grundene ere de nedadgaaende Priser paa alle Landbrugets Produkter og stigende Udgifter, først og fremmest til Folkehold, og dernæst de kommunale Udgifter. For stor Gjæld paa Ejendommen ere mange Steder en væsentlig Aarsag. Forpagtninger ere sjældnere, men i hvert Fald ogsaa til lavere Afgifter. Priserne ere faldende i Forhold til Ejendommenes Størrelse. Huse og Ejendomme op til ca. 2 Tdr. Hartkorn ere ikke faldne meget; sætter man Prisfaldet for større Ejendomme til 25 à 33 pCt., er denne for mindre Ejendomme 10 à 15 pCt.

Iaar er her lidt rigeligere af Karle, men aldeles utilstrækkelig af Kvinder, især til Landarbejde, som Malkning, Bryggers og Kokkepiger. Løn: en Forkarl 220—300 Kr., en Arbejdskarl 180—220 Kr., en ung Karl 130—180 Kr., Piger 120—150 Kr.

Arbejdsydelsen forringes overordentlig baade kvantitativt og især kvalitativt. Grunden er synkende Respekt og Moralitet. »A ka rees« er det almindelige Svar paa en berettiget Irettesættelse, og ethvert Tyende er saa vanskeligt at faa erstattet, at man ofte tvinges til at beholde et mindre godt Tyende af Frygt for enten at faa et lige saa ringe eller slet intet. Tiltagende Drikkældighed, alskens Sjøv, Dans, Morskab af enhver Art, Fortæring af Bayersk Øl, Hvedebrød, Frugt, ligefrem Slikkeri, sluger baade Karle og Pigers Løn, saa de allerfleste en Maaned efter Skiftetid forlange Forskud til de nødvendigeste Ting, som Træsko og Strømper. Der gives vel Undtagelser, men disse ere faa, blandt ca. 30 Tyende har jeg højst kunnet formaa 2 à 3 til at sætte Penge af deres Løn i Sparekassen.

Vor Landsdel, saavel som vel enhver noget afsides Del af Landet, lider et stadigt og ikke ubetydeligt Tab i Fragt af alt, hvad vi købe og sælge. Pris paa Gødning og Foderstoffer er stedse for os Noteringen paa de store Handelspladser + Fragt, endog efter Detailfragt. Da Statsbanerne

ere byggede og drives for Landets Penge, hvortil vi have bidraget vor Del saavel som de Egne, Banerne berøre, saa burde Fragterne ordnes efter Frimærkesystemet.

Det nordlige Thy.

Aarsudbyttet har været godt, baade med Hensyn til Kvalitet og Kvantitet, men Priserne ere meget smaa, baade paa Korn og Frø, og Hø og Halm kan næsten ikke sælges.

Udbyttet af Besætningen har ogsaa været ret godt, naar undtages den sidste Tid, hvori Svinepriserne have været meget lave og Afsætningen af Kreaturer er forbunden med store Vanskeligheder. Isen kan jo desuden standse al Tilførsel til Tyskland. En Del Faar afsættes i Efteraaret til jævnt gode Priser. Smørpriserne blive stadig mere usikre, man giver Konsignationerne Skylden, men Producenterne tabe mere og mere Tilliden til Kontrakter, eftersom Smørhandlerne bryde dem ved den mindste Anledning. I Retning af Kvalitetsbetaling er endnu intet opnaaet.

Nogen kjendelig Føringelse af Arbejdsydelsen er ikke fremtrædende; dog ere flere Arbejder, som Tærskning med Plejl, Kastning og Rensning samt Saaning med Haanden ved at gaa helt af Brug, og de unge Mennesker faa ingen Øvelse deri. Drikkeri er mere og mere almindelig mellem unge, og for manges Vedkommende ender det med virkelig Drukkenskab. Fast lønnede Folk blive sjældnere. Tærskningen med Tærskværker er ganske almindelig, og derfor nøjes mange af Bønderne med ganske unge Karle, da de ældre ikke tage fast Tjeneste.

(Sluttes i næste Hefte.)

Agerdyrkningsberetning.

(Fra April.)

Den afsluttede Tærskning angiver det kvantitative Udbytte af Høsten 1895 som værende for Landet i dets Helhed lidt under et Middelaar for Vintersædens, lidt over et Middelaar for Vaarsædens Vedkommende, saaledes som det vil ses af nedenstaaende Tabel I, der er fremgaaet af en Gjennemsnitsberegning af alle de modtagne Indberetninger.

Tabel I.

Aaret	Hvede	Rug	2-rd. Byg	6-rd. Byg	Havre
1885	17,2	11,7	11,6	12,1	13,8
1886	15,6	11,7	12,4	12,4	14,2
1887	18,9	12,3	12,5	11,8	14,2
1888	10,2	10,5	11,7	12,1	14,3
1889	14,8	12,6	10,6	11,2	11,8
1890	13,9	11,2	13,1	13,1	16,0
1891	15,7	12,9	12,8	12,9	13,1
1892	17,5	13,4	14,1	14,5	16,6
1893	15,3	12,5	10,6	10,8	10,6
1894	14,6	10,4	12,0	11,8	15,0
Gjennemsnit	15,4	11,9	12,1	12,3	14,0
1895	14,6	11,4	12,3	12,4	16,4

Dette stemmer i det Væsentlige ogsaa med den i disse Dage fra det statistiske Bureau modtagne Beretning om Høstudbyttet i Danmark, i hvilken Foldangivelserne baade i de foregaaende Aar og i det sidste Aar ere noget lavere end her i Tidsskriftet. Da Sidstnævntes Oplysninger imidlertid gennem en lang Aarrække ere modtagne i det Væsentlige fra de samme Korrespondenter, ville de med nogenlunde Ret kunne lægges til Grund for en Sammenligning mellem de enkelte Aar, saaledes som sket er i de forrige Aargange, og vi have derfor endnu iaar bearbejdet Materialet paa samme Maade som tidligere, men ville, hvis Beretningen fra det statistiske Bureau fremtidig vil kunne ventes lige saa tidlig som iaar, muligvis ad Aare henholde os til denne, der bygges paa et meget stort Materiale, og ikke fortsætte med den selvstændige Indsamling af Foldangivelser, som Tidsskriftet har Æren af først at have paabegyndt, nemlig i Aaret 1854, og uafbrudt at have fortsat indtil nu.

Lade vi hver af Kornarterne veje lige meget ved Udregningen af Foldudbyttet, idet vi søge et enkelt Tal som Foldudbytte for det sidste Aar i Sammenligning med hvert af de foregaaende 10 Aar, da faaes, at i Gjennemsnit gav

1885	13,28	Fold,	1890	13,46	Fold,
1886	13,26	—	1891	13,48	—
1887	13,94	—	1892	15,07	—
1888	11,74	—	1893	11,96	—
1889	12,20	—	1894	12,80	—
		og 1895	13,42	Fold,	

hvilket for 1895 er lidt mere end Gjennemsnittet af de nævnte 10 foregaaende Aar, der give 13,1 Fold som Middeludbytte. Men hertil kommer endvidere, at Vintersæden, der har givet lidt under Middel, kun indtager 24 pCt. af det besaaede Areal, medens Vaarsæden indtager 53 pCt. og deraf Havren, der var Aarets foldrigeste Sæd, endog 31 pCt.

For Landet i dets Helhed maa derfor Tøndeudbyttet af den indavlede Sæd siges at have været ret godt i Aaret 1895. Men Kvaliteten har derimod for alle Sædarter, undtagen Havren, været tarvelig, hvilket bl. a. fremgaar af følgende Gjennemsnitsvægt pr. T.d.:

Tabel II.

Aaret	Hvede	Rug	2-rd. Byg	6-rd. Byg	Havre
1885	128,7	121,0	111,4	103,7	79,7
1886	132,3	122,7	113,7	105,9	81,3
1887	132,5	123,6	114,6	107,2	83,0
1888	123,3	119,9	110,2	104,6	78,5
1889	130,4	123,8	113,4	106,6	79,8
1890	126,0	119,0	111,8	104,1	80,3
1891	124,6	115,9	109,4	104,5	79,1
1892	129,1	122,3	112,7	107,5	82,5
1893	130,4	124,9	113,4	107,0	80,7
1894	127,0	118,7	110,7	103,8	78,0
Gjennemsnit	128,4	121,2	112,1	105,5	80,3
1895	127,9	119,1	110,2	103,2	81,9

Som det ses, er det navnlig Rugens og Byggets Vægt, der har været let, og da ogsaa Kjærnsens øvrige Egenskaber ved disse to Kornarter har været mindre god, maa Kvaliteten for deres Vedkommende i Almindelighed betegnes som tarvelig.

Maa saaledes, naar Hensyn tages baade til Kvantitet og Kvalitet, Kornudbyttet i sin Helhed for Landet kaldes nogenlunde tilfredsstillende, saa stiller Forholdet sig imidlertid meget forskjelligt for de enkelte Provinser, saaledes som det vil fremgaa af hosstaaende Tabel III. Det ses heraf, at det navnlig er Lolland og tildels Fyn, der, naar Havren undtages, har havt en temmelig tarvelig Høst, og gaar man endnu mere i Enkeltheder ved at sammenligne de i Slutningen af denne

Tabel III. Gjennemsnit af Foldene (Tdr. pr. Td. Land) og af Kornets Vægt (holl.) for Aaret 1895 sammenlignet med 1880—94.

	Hvede		Rug		2-rd. Byg		6-rd. Byg		Havre												
	1895	1880-94	1895	1880-94	1895	1880-94	1895	1880-94	1895	1880-94											
Sjælland ¹⁾	14,0	128,7	14,3	128,4	11,2	120,5	12,3	121,5	12,2	110,1	12,6	112,9	12,1	103,8	13,0	108,0	17,4	85,5	14,1	82,2	
Falster	16,0	129,0	15,8	128,7	14,5	121,0	12,2	120,6	15,0	108,5	13,1	112,0	»	»	»	»	»	19,0	83,0	16,3	81,3
Lolland	16,0	130,0	13,9	128,9	13,0	123,0	11,4	122,2	11,0	110,0	11,5	113,5	»	»	»	»	»	15,3	107,1	15,5	87,0
Langeland	14,7	129,5	16,4	128,4	16,2	118,0	12,9	122,3	12,2	111,7	13,3	113,6	13,0	107,0	13,4	110,8	18,6	85,0	15,9	74,4	
Fyn	14,1	125,6	14,5	127,1	12,1	119,8	11,9	120,9	14,8	112,2	12,2	113,3	14,0	107,0	12,0	107,0	18,2	78,8	14,0	78,3	
Jylland:																					
a) gode Jorder ²⁾	17,0	126,0	13,8	126,5	12,0	116,6	12,7	119,5	13,1	110,3	12,6	110,8	14,3	102,0	13,6	104,5	17,0	80,3	15,1	80,5	
b) middelstore Jorder ³⁾	12,0	126,0	12,4	126,9	9,9	117,2	10,1	119,0	10,8	110,8	9,9	110,1	11,5	102,2	10,2	100,9	13,2	80,4	11,5	78,5	
c) simple Jorder ⁴⁾	»	»	8,0	126,0	8,1	118,5	7,6	119,0	9,8	107,0	7,9	107,0	9,8	100,6	8,1	99,6	11,7	76,5	9,5	75,2	
I Gjennemsnit	14,6	127,9	13,6	127,6	12,1	119,3	11,4	120,6	12,3	110,0	11,6	111,6	12,5	103,4	12,2	105,5	16,3	82,1	13,8	77,8	

32*

¹⁾ Med Samsø, Møen og Bornholm.

²⁾ Østkysten af Halvøen op til Randers samt Thy og Mors.

³⁾ Den lille jyske Halvø, Jyllands Østkyst Nord for Randers samt Viborg og Struer-Lemvigegnen.

⁴⁾ Hammerum Herred og Vestkysten.

Beretning meddelte Fold fra de enkelte Egne, vil det vise sig, at Høsten navnlig har været ringest i det nordøstlige Sjælland, særlig i Københavns Amt. Dette skyldes utvivlsomt væsentlig de i forrige Hefte omtalte stærke Angreb i disse Egne af Sygdommen »Sortprik«, der navnlig har gjort meget følelig Skade paa Byg og Rug og undertiden endog formindsket Foldudbyttet til ned imod det Halve, tilmed af i Reglen daarlig og lidet vægtig Sæd. Ogsaa i Jylland har Brugen i Reglen været temmelig simpel, medens de øvrige Kornsorter dersteds som oftest have givet et ret godt Udbytte.

Tages der endelig ved Bedømmelsen af Høstudbyttet tillige Hensyn til de andre Afgrøder og til Priserne, da vise Opgivelserne fra Statistisk Bureau, at da Priserne have været 11—22 pCt. lavere end Priserne i 1890—94 som Helhed, bliver Værdiudbyttet af Høsten pr. Td. Land dyrket Areal

	i 1895	i Gjennemsnit af 1890—94.
for hele Landet	89 Kr.	96 Kr.
— Øerne	105 —	115 —
— Jylland	77 —	81 —

Størst er Nedslaget i Københavns Amt, nemlig 15 Kr. pr. Td. Land (106 mod 121 Kr. pr. Td. Land), og i Frederiksborg og Sorø Amter, nemlig 12 Kr. pr. Td. Land (henholdsvis 107 mod 119 Kr.) og 103 mod 115 Kr. pr. Td. Land), samt i Holbæk Amt med 11 Kr. pr. Land (101 mod 112 Kr.) og i Præstø Amt 10 Kr. pr. Td. Land (101 mod 111 Kr.), altsaa alle de sællandske Amter; medens Udbyttet i enkelte jyske Amter, Aalborg og Ribe, endog har været lidt højere (1 Kr.) end Gjennemsnittet af de foregaaende 5 Aar.

Vintersæden var ikke særlig kraftig i Efteraaret, nogle Steder, f. Ex. i det nordvestlige Jylland var den endog temmelig svag, dels fordi den var saadet sent paa Grund af den sildige Høst, og dels fordi Sæderugen ingen-

lunde altid var god, men jævnlig havde spiret en Del. Vinteren har imidlertid været særdeles gunstig for baade Hveden og Rugen, de have kunnet samle Kræfter en stor Del af Vinteren, og den lette Barfrost, vi til enkelte Tider have havt, har kun kunnet hindre den i at blive for stærk uden at skade den, ligesom vi i den snefattige Vinter ikke heller have havt Snefog, der, saaledes som ifjor har kunnet udtynde eller ødelægge den. Da den desuden ogsaa i Foraarstiden har været ret vel forskaaet for stærk Nattefrost, staaer den nu, i Slutningen af April, særdeles godt i de fleste Egne; nogle Steder er den endog saa stærk, at man frygter Lejesæd. Hvor man hist og her seer et mindre godt Stykke Vintersæd, vil det i Reglen vise sig, at en mangelfuld Vandafledning er Skyld deri.

Ogsaa Kløveren har overstaaet Vinteren udmærket godt de fleste Steder; den mærkede mere til den lette Barfrost, men gjenvandt hurtig sine Kræfter, da det foraarsmilde Vejr indfandt sig, og tegnede i Slutningen af Marts til at skulle give tidlig Græsning, hvilket dog væsentlig er blevet hindret ved nogle kolde Perioder i April. Fra flere Steder paa Lolland-Falster klages der over, at Kløveren er tynd; nogle søge Grunden i Kløveraal ifjor Efteraar, andre i at de stærke Vaarsædafgrøder ifjor Sommer havde taget Lyset fra den, og atter andre i at den tørre Periode i Efteraaret havde svækket den.

Vaarsædlægningen, der enkeltvis begyndte i Marts, blev i den første Halvdel af April holdt tilbage af Kulde og Regn; men fra Maanedens Midte var Saaningen i Gang de fleste Steder, og overalt træffes Jorden skørere og bekvemmere, end man efter Vinterens ringe Frost skulde have ventet.

Vinterfodringen har været rigelig. Kvæget kom paa Stald i godt Huld, og alle Steder har der været tilstrækkeligt af Halm, rigeligt af Hø, ret gode Roebeholdninger, og tilmed have de lave Kornpriser opfordret til en rigelig Kjærnefodring. Der er derfor ogsaa brugt

mindre af Oliekager og Klid end almindelig, om man end hen paa Vinteren mærkede Nødvendigheden af at benytte en Del Kager for at holde Mælkeudbyttet oppe. Dette maa iøvrigt siges at have været godt, og da ogsaa Smør og Ostepriserne have været ret tilfredsstillende, har Mejeriudbyttet for saa vidt været upaa-klageligt. Men de overordentlig lave Svine- og Flæskepriser have betydelig forringet dette. — Fedestaldene have maaske næppe været saa stærkt besatte som almindeligt, og de Vanskeligheder af forskjellig Art, der ere lagte os i Vejen fra Tysklands Side, have medført Priser, som navnlig i den sidste Del af Vinteren have været lidet lønnende trods den billige Fodring. Det magre Kvæg til Marsken, som man i Thy og andre Steder i Jylland har ladet indtage Fedekvægets Plads, har derimod hjembragt særdeles gode og lønnende Priser.

Husdyrenes Sundhedstilstand har i det Hele taget været god i den milde Vinter, bortset fra en i sine Egne tiltagende Kalvedødelighed og Kastning. I en Beretning udtales en Formodning om, at dette skulde staa i Forbindelse med det store Forbrng af Oliekager, men noget Faktisk, hvorpaa denne Formodning bygges, meddeles ikke.

Det er længe siden, vi have haft en Vinter saa gunstig for Arbejdets forsatte Gang, som den nu forløbne. Naar det undtages, at Regnen af og til har kunnet vanskeliggjøre Indkjørselen af Stakkene eller Damptærskningen ved disse, har Vejret begunstiget alle andre Vinterarbejder. Man har kunnet pløje en stor Del af Vinteren, ikke blot Grønjord men ogsaa Roemarken 2den Gang. Man har kunnet udføre en Mængde Grundforbedringer, saasom at opbryde Hedejord, grave Plantehuller, grave Grøfter, dræne o. lig. Den lette Frost til sine Tider har lettet Gjødningsskjørselen, og den »lille Vinter« i Slutningen af Februar har lettet Skovningsarbejdet. Og dog har Frosten været stærk nok til, at den nødvendige Indbjergning af Is har kunnet finde

Sted, hvor man passede paa, hvilket rigtignok ikke alle Steder var Tilfældet, hvorfor man enkelte Steder hører Klager over Ismangel. Ved Siden af alle disse Udearbejder har Tærskningen gaaet sin regelmæssige Gang, og Afbrydelser ere ikke, som almindelig, blevne forvoldte ved Snekastning.

Naar nu hertil kommer, at de mange Jernbaneanlæg i forskellige Egne have kunnet lade sig fortsætte hele Vinteren, saa er det intet Under, at der fra alle Sider mældes, at alle Arbejdere, der have villet have Arbejde, have kunnet faa Beskæftigelse, og at der snarere har været Trang paa Arbejdere sine Steder end Overflod af dem. Med de lave Produktpriser og den milde Vinter, der skaaner paa Brændselet, maa Vinteren siges at have været gunstig for Arbejderne. Det bliver stadig mere vanskeligt at faa Piger, Røgttere, Svinepassere og Staldkarle, og mange se med en ikke ringe Bekymring paa Fremtiden med Hensyn til vore Arbejderforhold, der trods de gunstige Vilkaar flere Steder antage en socialistisk Karakter.

Af de modtagne Beretninger hidsættes følgende:

Fra Jyderupegnen. Vi fodre her iaar med ren Raps, som knuses og gives 10—15 Kvint pr. Ko; ogsaa Kalve og Ungkvæg faar det, og jeg synes, det er et godt Fodermiddel, og man er ved Fodring hermed sikker paa ikke at faa fremmede Frøsorter.

Fra det nordøstlige Fyen. Interessen for Regnskabsførelsen stiger. De 40 (20 ifjor og 20 iaar) Skolelærere, det patriotiske Selskab har ladet uddanne i Regnskabsførelse for at give Undervisning deri, have indtil nu undervist over 450 mindre Jordbrugere og unge Karle i Regnskabsførelse.

Fra Midtfyen. Vejle Andels-Æg-Export-Selskab har rigtig bragt Røre i Æggehandelen. Der er oprettet en hel Del Æggesamlerkredse, og i Faaborg er startet et lignende

Selskab som det i Vejle. Bevægelsen er utvivlsom god, fordi dens Maal er at sørge for, at der kun bliver exporteret rene og friske Æg. Om Levedygtigheden kan dog endnu ikke siges meget. Bestemmelserne for Leveringen af Æggene ere meget strænge, hvilket selvfølgelig er rigtigt; men det uheldige er, at Andels-Exportforeningen ikke for Øjeblikket kan betale saa høje Priser, som Kjøbmanden giver. Det sandsynlige er, at disse sætte Priserne op, selv med Udsigt til Tab, for at stoppe Tilslutningen til Andelsselskaberne.

Fra Egnen Vest for Aarhus. Arbejdsløshed har der ikke været Tale om herude paa Landet, ja man har endog til sine Tider havt ondt nok ved at faa en extra Mand i nogle Dage til Iskjørsel etc., og imedens læser man i Bladene om den store Arbejdsløshed i Byerne, og om hvorledes f. Ex. ved Havnen i Aarhus kun en meget ringe Del af den tilstedeværende Arbejdskraft har kunnet finde Beskæftigelse. At Forholdet imellem Husbonde og Tyende bliver løsere Dag for Dag er et Særkjende, man behøver kun at tage f. Ex. Herregaardenes Hovedadresseavis i Haanden for at se, hvorledes der nutildags skiftes Plads.

Fra Egnen Vest for Grenaa. Plantningssagen vinder Terræn, idet den simple Agerjord ofte fraskjæres, og udlægges til Græs, for hurtigst mulig at tilplantes. En større Gaard her paa Egnen (Skærvad) har saaledes atter udlagt c. 300 Tdr. Land til Plantning, og et stort Areal deraf er allerede tilplantet.

Fra det sydlige Vendsyssel. Der hersker fornemlig blandt Ejerne af store Gaarde en nedtrykt Stemning, idet disse aabenbart have vanskeligt ved at klare de økonomiske Vanskeligheder; Forpagtere og Ejere af Bøndergaarde gaar det bedre. Naar undtages Prisen paa Smør ere Produktpriserne jo saa lave som ingensinde, og Frygten for skjærpede Indførselsbetingelser af Kvæg til Tyskland er i høj Grad tilstede, ligesom man ogsaa har faaet Bevis for, at

Socialismen er ved at faa Tag i Landarbejderne, idet disse paa en større Gaard i Randersegnen have vovet fornylig at sætte en større Strejke i Scene, og man spørger uvilkaarlig sig selv: Naar man tør vove saadant om Vinteren, hvad kan man saa ikke vente sig om Sommeren.

Fra det nordlige Vendsyssel. Agerbrugets hele prekrære Stilling er det Spørgsmaal, der tager al Interesse fangen; det knappe og upaalidelige Folkehold, dyrere for hvert Aar, der gaar, og de stedse stigende Skatter og Byrder paa den ene Side. De vigende Smørpriser, de overordentlige slette Svinepriser og de højst usikre Forhold med Afsætning af Kvæg paa den anden Side, gjøre tilsammen Tilstanden saa alvorlig, at næppe ret mange større Ejendomme ere i Stand til at forrente deres Værdi, og dog synes det at være en rimelig Fordring ogsaa fra en Landmands Side, at han skal kunne tjene Føde og Underhold til sig og Familie for sit Arbejde, naar han da duer og bestiller noget som Landmand, uden at tære paa opsparet Kapital eller gjøre Gjæld.

Fra Mors. Der har ikke i nogen Maade været Tale om Arbejdsløshed, alle Hænder have kunnet faa fuld Beskjæftigelse, der er altid nogle Dagdrivere og Socialister, som ikke mene, det kan betale sig at arbejde en Vinterdag for 66 Øre og Kosten, men foretrække at sidde hjemme eller spadserere med Piben i Munden, om saa ogsaa Kone og Børn skulle ty til Sognet om Brød.

Er og bliver end Tiderne for Alvor trange, saa anstrænger Landbrugets Mænd sig dog til det yderste, og mangan én langt over Evne, for at faa meget Arbejde udført; vel er Folkeholdet betydelig indskrænket — Mand, Hustru og Børn tage bedre fat selv — men der er dog Arbejde nok til de Arbejdere, som ville søge dette.

Det summer om Ørene blandt os med Suk og Klage over »de daarlige Tider«; meget af hvad der i saa Henseende skal ændres, for at Existensen kan bevares, det maa ændres hos hver enkelt selv, i Bedriften, i Hus og Hjem, i Leve-

maade og Klædedragt osv., men det slaar næppe endda til, hvis Tiderne fremdeles blive nedadgaaende; der maa større Ændring til, der maa ogsaa komme Hjælp ude fra, og blandt den megen Hjælp, man spejder efter, og som er et staaende Æmne og en uløselig Gaade, at den ikke kommer, er den: hvorfor der ikke bliver lukket for Sverrig? Andre Lande gjøre Tilværelsen for os saa ruinerende som de kunne, og samtidig skulle vi kjønt finde os i, at vort eget hjemlige Marked oversvømmes af fremmede Kreaturer.

Fra Bornholm. Her er adskillige Steder gjort Forsøg med Goldthorpe Byg med meget forskjelligt Resultat, de Fleste rose det, men flere Steder gav det daarligt Resultat; her blev saaet 2 Tdr. deraf med Roer som Forfrugt paa sandmuldet Jord i god Gjødningskraft; det saa udmærket lovende ud, men modnedes temmelig pludselig og gav meget tynde Korn, der, efterat meget Smaakorn var taget fra, kun vog 98 Pd. holl. Ved nu at prøve dets Spireevne har det vist sig, at kun lidt under $\frac{1}{3}$ har spiret; Saatiden var i Slutningen af April. Ved Siden af var saaet Lerchenborg Byg ved samme Tid, som modnedes omtrent ligesaa pludselig, men gav ogsaa mindre godt udviklet Kjerne, dog betydelig bedre end Goldthorpe Bygget, hvorimod det Lerchenborg Byg, som paa en anden Mark blev saaet et Par Uger tidligere, gav godt udviklet Kjerne; det er senere faldet mig ind, om ikke det sildigere saaede Byg har været angrebet af nogen Svamp, eller af lignende Grund har taget nogen Skade, hvorfor det vilde være interessant at erfare, om noget lignende har vist sig andre Steder; det er sagt mig, at det nogle Steder paa den anden (sydlige) Side af Øen har givet samme Resultat som her.

De os meddelte Foldangivelser (Tdr. pr. Td. Land og hollandsk Vægt) ere følgende:

Egnen nord for Gribskov: Hvede 11 Tdr. til 128 Pd., Rug 10 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 13 Tdr. til 113 Pd., 6-rd. Byg 14 Tdr. til 104 Pd., Havre 16 Tdr. til 88 Pd., Ærter 10 Tdr., Kartoffler 70 Tdr., Runkelroer 300 Tdr. og Vikker 8 Tdr.

Den vestlige Del af Frederiksborg Amt: Hvede 11 Tdr. til 125 Pd., Rug 11 Tdr. til 116 Pd., 2-rd. Byg 10 Tdr. til 110 Pd., Havre 14 Tdr. til 86 Pd., Kartoffler 80 Tdr. og Runkelroer 250 Tdr.

Amager: Hvede 16 à 20 Tdr. til 128—132 Pd., Rug 10 à 12 Tdr. til 118—123 Pd., 2-rd. Byg 16 à 20 Tdr. til 110 à 114 Pd., 6-rd. Byg 12 à 20 Tdr. til 96—110 Pd., Havre 18 à 22 Tdr. til 82—88 Pd., Kartoffler 80 à 100 Tdr. og Runkelroer 300 à 400 Tdr.

Kjøge-Taastrup Egnen: Hvede 15 à 18 Tdr. til 128 Pd., Rug 10 à 12 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 6 à 15 Tdr. til 100—112 Pd., 6-rd. Byg 6 à 15 Tdr. til 95—108 Pd., Havre 15 Tdr., Ærter 10 Tdr., Kartoffler 80 Tdr., Runkelroer 300 à 400 Tdr. og Turnips 400 Tdr.

Roskildeegnen: Hvede 16 Tdr. til 130 Pd., Rug 12 Tdr. til 117 Pd., 2-rd. Byg 10 Tdr. til 90—110 Pd., 6-rd. Byg 10 Tdr. til 85—110 Pd., Havre 18 Tdr. til 90 Pd., Kartoffler 80 Tdr., Runkelroer 300 Tdr., Rutabaga 300 Tdr. og Turnips 300 Tdr.

Egnen vest for Roskilde: Hvede 8 à 10 Tdr. til 128 Pd., Rug 6 à 10 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 10 à 12 Tdr. til 102—114 Pd., 6-rd. Byg 7 à 9 Tdr. til 90—105 Pd., Havre 14 à 18 Tdr. til 80—90 Tdr., Kartoffler 60 à 100 Tdr., Runkelroer 200 à 300 Tdr. og Rutabaga 200 à 300 Tdr.

Egnen ved Jyderup: Hvede 12 à 14 Tdr. til 130 Pd., Rug 10 Tdr. til 122 Pd., 2-rd. Byg 12 à 16 Tdr. til 114 Pd., 6-rd. Byg 14 Tdr. til 106—108 Pd., Havre 15 à 20 Tdr., Ærter 10 à 12 Tdr., Kartoffler 70 Tdr., Run-

kelroer 300 Tdr., Rutabaga 300 Tdr., Turnips 300 Tdr. og Raps 13 Tdr.

Samsø: Hvede 13 Tdr. til 132 Pd., Rug 15 Tdr. til 122 Pd., 2-rd. Byg 13 Tdr. til 118 Pd., 6-rd. Byg 8 Tdr., Havre 20 Tdr., Kartofler 60 Tdr., Runkelroer 380 Tdr., Rutabaga 320 Tdr. og Turnips 170 Tdr.

Egnen ved Kallundborg-Slagelse: Hvede 15 Tdr. til 128 Pd., Rug 14 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 13 Tdr. til 110 Pd., 6-rd. Byg 14 Tdr. til 104 Pd., Havre 17 Tdr. til 82 Pd., Kartofler 70 Tdr., Runkelroer 300 Tdr. og Turnips 300 Tdr.

Egnen ved Slagelse-Korsør: Hvede 15 à 18 Tdr. til 130 Pd., Rug 9 à 12 Tdr. til 124 Pd., 2-rd. Byg 12 à 16 Tdr. til 114 Pd., 6-rd. Byg 12 Tdr. til 109 Pd., Havre 20 Tdr. til 90 Pd., Kartofler 80 Tdr., Runkelroer 300 Tdr., Rutabaga 250 à 300 Tdr. og Turnips 275 à 300 Tdr.

Stevns herred: Hvede 12 à 14 Tdr. til 126—128 Pd., Rug ca. 12 Tdr. til 120—124 Pd., 2-rd. Byg 10 à 12 Tdr. til 106 Pd., 6-rd. Byg 12 Tdr. til 105 Pd., Havre 15 Tdr. til 80 Pd. og Runkelroer 300 à 400 Tdr.

Præstø-Egnen: Hvede 12 à 14 Tdr. til 126—128 Pd., Rug 10 à 12 Tdr. til 120—121 Pd., 2-rd. Byg 8 à 12 Tdr. til 108—115 Pd., Havre 18 à 20 Tdr. til 82—86 Pd., Ærter 8 à 9 Tdr. og Runkelroer 250 à 300 Tdr.

Vordingborg-Egnen: Hvede 16 à 17 Tdr. til 132 Pd., Rug 12 à 13 Tdr. til 122 Pd., 2-rd. Byg 11 à 12 Tdr. til 106 Pd., 6-rd. Byg 13 à 14 Tdr. til 105 Pd., Havre 17 à 18 Tdr. til 88 Pd., Ærter 14 à 15 Tdr., Kartofler 80 Tdr., Runkelroer 325 Tdr. og Sukkerroer 350 Centner.

Møen: Hvede 15 Tdr. til 128—133 Pd., Rug 11 Tdr. til 120—125 Pd., 2-rd. Byg 11 à 12 Tdr. til 105—118 Pd., Havre 22 Tdr. til 80—86 Pd., Ærter 10 Tdr., Kartofler 50 Tdr., Runkelroer 350 Tdr. og Sukkerroer 400 Centner.

Falster: Hvede 12 à 20 Tdr. til 128—130 Pd., Rug 14 à 15 Tdr. til 120—122 Pd., 2-rd. Byg 13 à 17 Tdr.

til 105—112 Pd., Havre 18 à 20 Tdr. til 82—84 Pd., Bønner 14 à 15 Tdr., Ærter 10 à 12 Tdr., Runkelroer 500 à 550 Centner og Sukkerroer 350 à 400 Ctnr.

Østlolland: Hvede 15 à 16 Tdr. til 130 Pd., Rug 14 Tdr. til 122 Pd., 2-rd. Byg 9 à 10 Tdr. til 108 Pd., Havre 15 Tdr., Ærter 8 à 9 Tdr., Kartoffler 80 Tdr., Runkelroer 300 Tdr. og Rutabaga 300 Tdr.

Midtlolland: Hvede 16 à 17 Tdr. til 130 Pd., Rug 12 Tdr. til 124 Pd., 2-rd. Byg 11 à 12 Tdr. til 111 Pd., Havre 16 Tdr. til 87 Pd., Ærter 12 Tdr., Kartoffler 90 Tdr., Runkelroer 350 Tdr. og op Sukkerroer 400 Centner.

Vestlolland: Hvede 15 à 17 Tdr. til 130 Pd., Rug 12 à 14 Tdr. til 122 Pd., 2-rd. Byg 11 à 13 Tdr. til 111 Pd., 6-rd. Byg 9 à 10 Tdr. til 106 Pd., Havre 14 à 16 Tdr. til 82 Pd., Ærter 10 à 12 Tdr., Kartoffler 60—80 Tdr., Runkelroer ca. 500 Tdr., Rutabaga 400 Tdr. og Sukkerroer 470 Centner.

Langelands-Sønderherred: Hvede 14 à 16 Tdr. til 127—131 Pd., Rug 14 à 20 Tdr. til 118—120 Pd., 2-rd. Byg 7 à 15 Tdr. til 107—114 Pd., 6-rd. Byg 12 à 14 Tdr. til 107 Pd., Havre 16 à 22 Tdr. til 80 Pd., Kartoffler 70 à 80 Tdr., Runkelroer 300 à 400 Tdr. og Turnips 250 à 300 Tdr.

Langelands-Norderherred: Hvede 14 Tdr. til 130 Pd., Rug 15 Tdr. til 115 Pd., 2-rd. Byg 13 Tdr. til 113 Pd., Havre 18 Tdr. til 90 Pd., Kartoffler 115 Tdr., Runkelroer 330 Tdr., Rutabaga 200 Tdr. og Blandsæd 22 Tdr. til 92 Pd.

Det nordøstlige Fyn: Hvede 15 à 20 Tdr. til 122—129 Pd., Rug 12 à 15 Tdr. til 118—122 Pd., 2-rd. Byg 12 à 15 Tdr. til 109—113 Pd., 6-rd. Byg ca. 12 Tdr. til 106 Pd., Havre 14 à 24 Tdr. til 80—90 Pd., Ærter ca. 10 Tdr., Kartoffler 70 à 100 Tdr. og Runkelroer 250 à 350 Tdr.

Ringe-Faaborg Egnen: Hvede 14 Tdr. til 127 Pd., Rug 12 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 14 Tdr. til 112 Pd., Havre 18 Tdr. til 76 Pd., Blandkorn 18 Tdr., Kartoffler 80 Tdr. og Runkelroer 350 Tdr.

Assens-Eggen: Hvede 15 Tdr. til 128 Pd., Rug 11 Tdr. til 119 Pd., 2-rd. Byg 15 à 16 Tdr. til 112 Pd., Havre 18 Tdr. til 84 Pd., Kartofler 80 à 100 Tdr., Runkelroer 350 à 400 Tdr. og Sukkerroer 360 Centn.

Middelfart-Eggen: Hvede 10 Tdr. til 122 Pd., Rug 12 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 16 Tdr. til 114 Pd., 6-rd. Byg 16 Tdr. til 108 Pd., Havre 18 Tdr. til 70 Pd., og Runkelroer ca. 300 Tdr.

Fredericia-Eggen: Hvede 15 Tdr. til 120 Pd., Rug 14 Tdr. til 116 Pd., 2-rd. Byg 14 Tdr. til 112 Pd., 6-rd. Byg 12 Tdr. til 108 Pd., Havre 16 Tdr. til 80 Pd., Kartofler 80 Tdr., Runkelroer 200 Tdr., Rutabaga 200 Tdr. og Turnips 200 Tdr.

Bjerre-Herred: Hvede 16 Tdr. til 129 Pd., Rug 15 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 14 Tdr. til 110 Pd., 6-rd. Byg 14 Tdr. til 105 Pd., Havre 20 Tdr. til 84 Pd., Kartofler 80 Tdr., Runkelroer 250 Tdr., Rutabaga 300 Tdr. og Turnips 300 Tdr.

Hads Herred: Hvede 18 Tdr. til 128 Pd., Rug 12 Tdr. til 116 Pd., 2-rd. Byg 15 Tdr. til 110 Pd., Havre 18 Tdr. til 80—84 Pd., Runkelroer 350 Tdr., Turnips 300 Tdr. og Blandsæd 18 Tdr.

Eggen Vest for Aarhus: Rug 8 à 10 Tdr., 2-rd. Byg 10 à 12 Tdr. til 110—114 Pd., Havre 14 à 16 Tdr. til 78—80 Pd., Kartofler 60 Tdr., Rutabaga 280 Tdr. og Turnips ca. 250 Tdr.

Grenaa-Vesteregn: Hvede 18 Tdr. til 125—126 Pd., Rug 10 à 11 Tdr. til 117—118 Pd., 2-rd. Byg 9 à 11 Tdr. til 110—112 Pd., 6-rd. Byg 17 Tdr. til 100—102 Pd., Havre 10 à 12 Tdr. til 80—82 Pd., Kartofler 70 à 80 Tdr., Runkelroer 400 Tdr. og Turnips 350 Tdr.

Rougsø-Herred: Hvede 18 Tdr. til 128 Pd., Rug 12 à 14 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 13 à 14 Tdr. til 114 Pd., Havre 16 à 20 Tdr. til 78—80 Pd., Kartofler 50 à 100 Tdr., Rutabaga 250 à 300 Tdr. og Turnips 250 à 300 Tdr.

Hobro-Eggen: Rug 8 à 9 Tdr. til 122 Pd., 2-rd.

Byg 8 à 9 Tdr. til 112 Pd., 6-rd. Byg 8 Tdr. til 92 Pd., Havre 12 Tdr. til 82 Pd., Kartoffler 90 Tdr., Rutabaga 270 Tdr. og Turnips 325 Tdr.

Egnen Hadsund-Aalborg: Rug 10 Tdr. til 116—117 Pd., 2-rd. Byg 11 à 12 Tdr. til 110—112 Pd., Havre 11 à 12 Tdr. til 84—86 Pd., Kartoffler 100 à 110 Tdr. og Turnips 200 à 220 Tdr.

Det sydlige Vendsyssel: Rug 10 à 12 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 8 à 10 Tdr. til 110—112 Pd., 6-rd. Byg 8 à 10 Tdr. til 100—105 Pd., Havre 12 à 14 Tdr. til 78—84 Pd., Kartoffler 100 à 125 og Turnips 200 à 300 Tdr.

Det nordlige Vendsyssel: Hvede 12 Tdr. til 126 Pd., Rug 8 Tdr. til 116 Pd., 2-rd. Byg 12 Tdr. til 108 Pd., 6-rd. Byg 12 à 18 Tdr. til 100—110 Pd., Havre 15 Tdr. til 70 Pd., Kartoffler 50 à 100 Tdr., Rutabaga 200 à 350 Tdr. og Turnips 250 à 400 Tdr.

Det sydlige Thy: Rug 10 Tdr. til 115 Pd., 2-rd. Byg 9 Tdr. til 100 Pd., 6-rd. Byg 12 Tdr. til 96 Pd., Havre 14 Tdr. til 75 Pd., Ærter 7 Tdr. til 130 Pd., Kartoffler 30 à 40 Tdr., Gulerødder 170 à 200 Tdr., Rutabaga 200 à 250 Tdr. og Turnips 250 à 300 Tdr.

Det nordlige Thy: Hvede 9 Tdr. til 105 Pd., Rug 12 Tdr. til 115 Pd., 2-rd. Byg 13 Tdr. til 110 Pd., 6-rd. Byg 14 Tdr. til 103 Pd., Havre 17 Tdr. til 83 Pd., Kartoffler 65 Tdr., Runkelroer 325 Tdr., Rutabaga 270 Tdr., Turnips 335 Tdr.

Morsø: Rug 11 à 15 Tdr. til 114 Pd., 2-rd. Byg 14 à 16 Tdr. til 114 Pd., 6-rd. Byg 16 à 18 Tdr. til 99 Pd., Havre 16 à 20 Tdr. til 81 Pd., Ærter 5 à 8 Tdr., Kartoffler 60 à 80 Tdr., Runkelroer 175 à 200 Tdr., Rutabaga 250 à 275 Tdr. og Turnips 300 à 325 Tdr.

Salling: Rug 12 Tdr. til 118 Pd., 2-rd. Byg 13 Tdr. til 112 Pd., 6-rd. Byg 14 Tdr. til 100 Pd., Havre 16 Tdr. til 84 Pd., Ærter 16 Tdr., Rutabaga 200 Tdr. og Turnips 250 Tdr.

Lysgaard Herred: Hvede 12 à 14 Tdr. til 126—

130 Pd., Rug 10 à 14 Tdr. til 116—120 Pd., 2-rd. Byg 12 à 15 Tdr. til 107—111 Pd., Havre 14 à 15 Tdr. til 75—85 Pd., Kartoffler 80 à 90 Tdr., Turnips 300 à 400 Tdr. og Gulerødder 100 à 250 Tdr.

Hammerum Herred: Rug 7 à 8 Tdr. til 118—120 Pd., 2-rd. Byg 8 Tdr. til 102 Pd., 6-rd. Byg 10 Tdr. til 100 Pd., Havre 10 à 12 Tdr. til 76 Pd., Boghvede 5 à 6 Tdr., Kartoffler 40 Tdr. og Turnips 250 Tdr.

Egnen ved Ringkjøbing Fjord: Rug 6 Tdr. til 120 Pd., 6-rd. Byg 10 Tdr. til 102 Pd., Havre 8 Tdr. til 72 Pd., Boghvede 6 Tdr. til 96 Pd., Kartoffler 50 Tdr., Rutabaga 200 Tdr. og Turnips 200 Tdr.

Det sydlige Jylland: Rug 7 Tdr. til 117 Pd., 2-rd. Byg 8 Tdr. til 108 Pd., 6-rd. Byg 9 Tdr. til 100 Pd., Havre 14 Tdr. til 78 Pd., Bønner 13 Tdr. til 134 Pd., Ærter 8 Tdr. til 130 Pd., Boghvede 4 Tdr., Kartoffler 80 Tdr., Runkelroer 240 Tdr., Rutabaga 250 Tdr., Turnips 200 Tdr., Gulerødder 250 Tdr., Cikorie 170 Ctnr.

Bornholm: Hvede 12 à 14 Tdr. til 125 Pd., Rug 8 à 10 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 12 à 14 Tdr. til 112 Pd., 6-rd. Byg 12 à 14 Tdr. til 108 Pd., Havre 15 Tdr. til 84 Pd., Kartoffler 60 à 80 Tdr., Runkelroer 250 Tdr. og Turnips 200 Tdr.
